

Pk-yritysbarometri

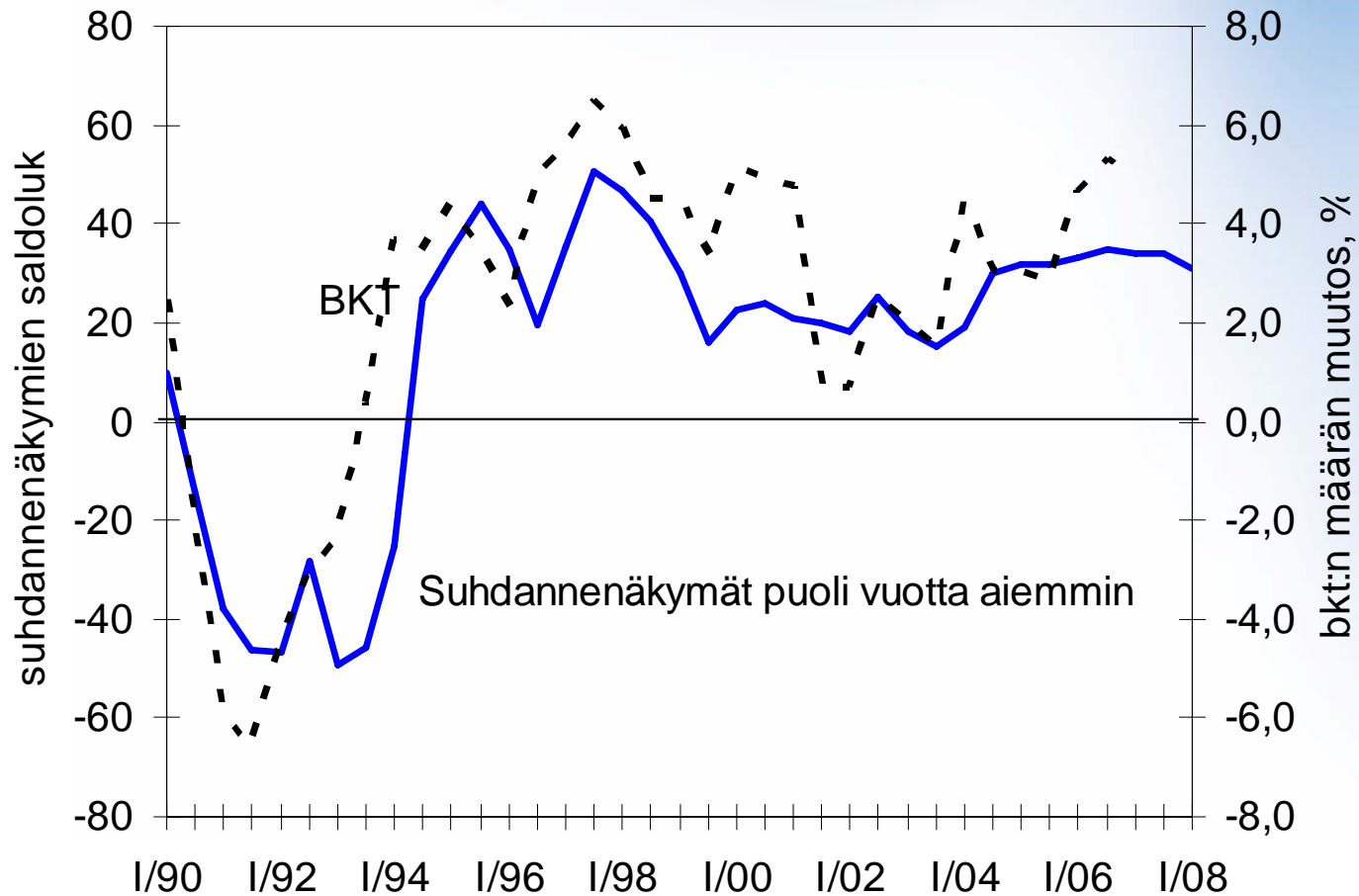
Syksy 2007

Julkaisijat

Suomen Yrittäjät ry ja Finnvera Oyj

PK-YRITYSBAROMETRI

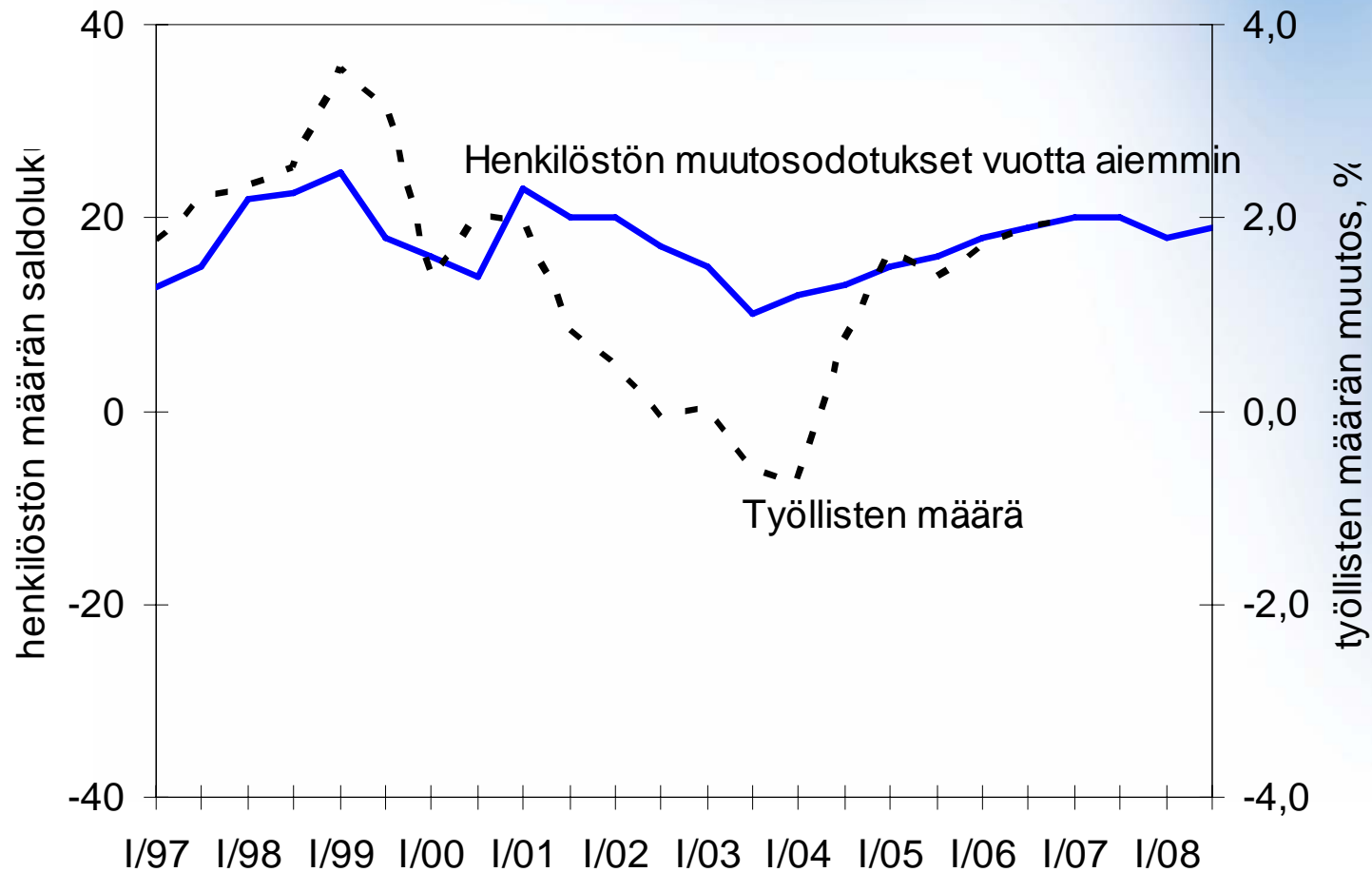
Pk-yritysbarometrin ennustekyky, bkt

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähteet: Tilastokeskus ja Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysbarometrin ennustekyky, työllisyys

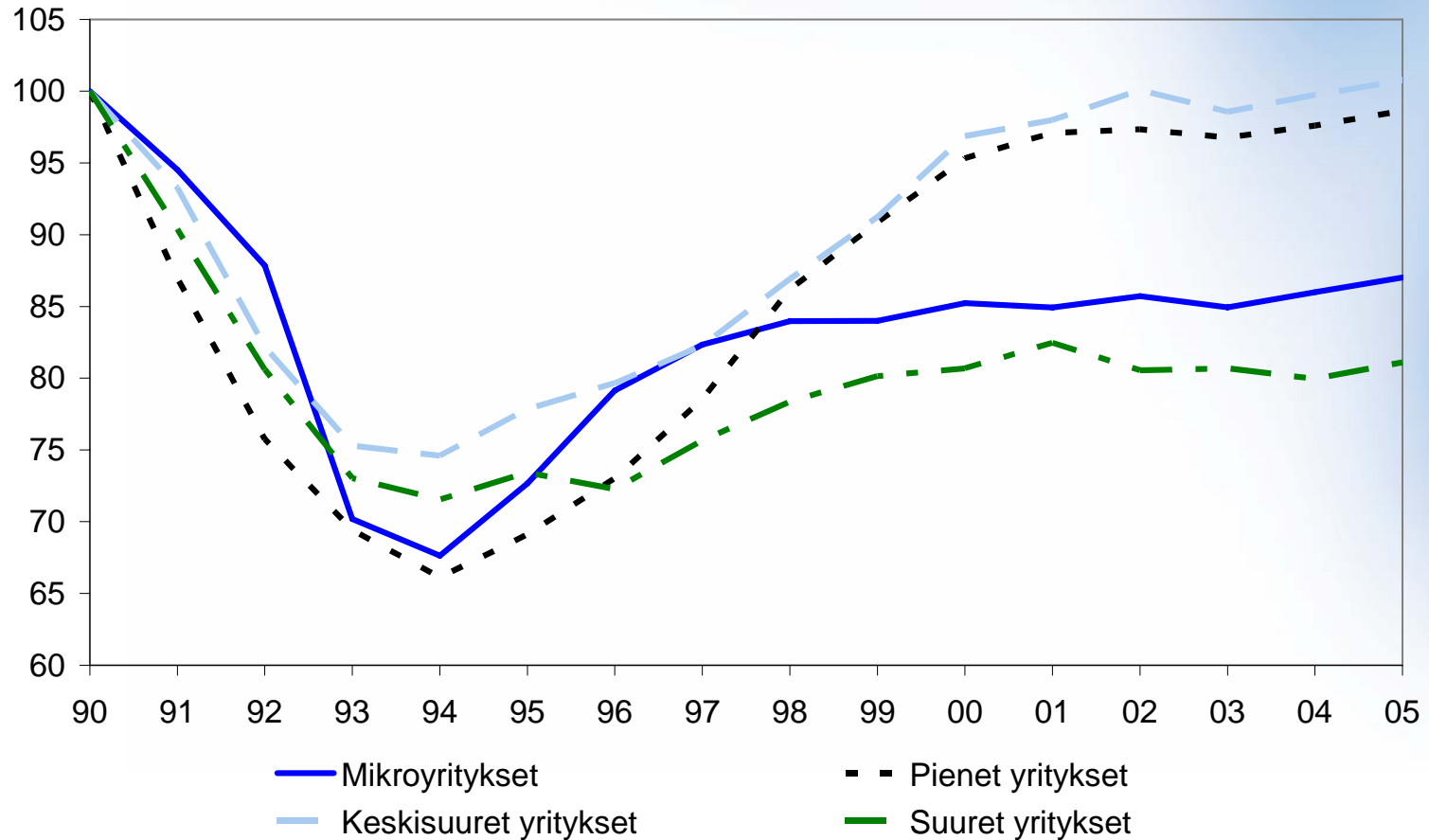

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähteet: Tilastokeskus ja Pk-yritysbarometri, syksy 2007

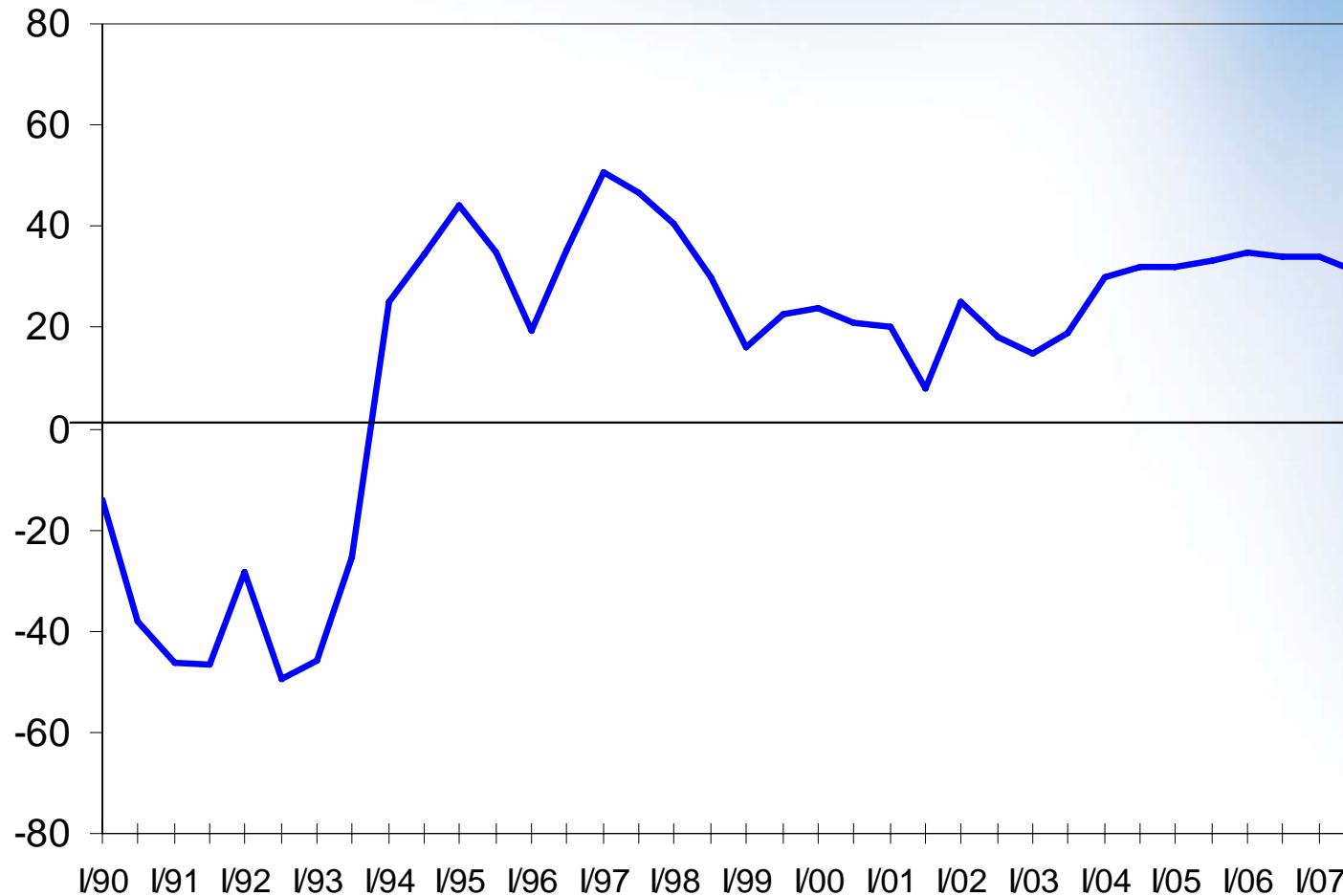
Työllisten määrä eri kokoisissa yrityksissä, 1990 = 100

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Tilastokeskus

Suhdannenäkymät, saldoluku

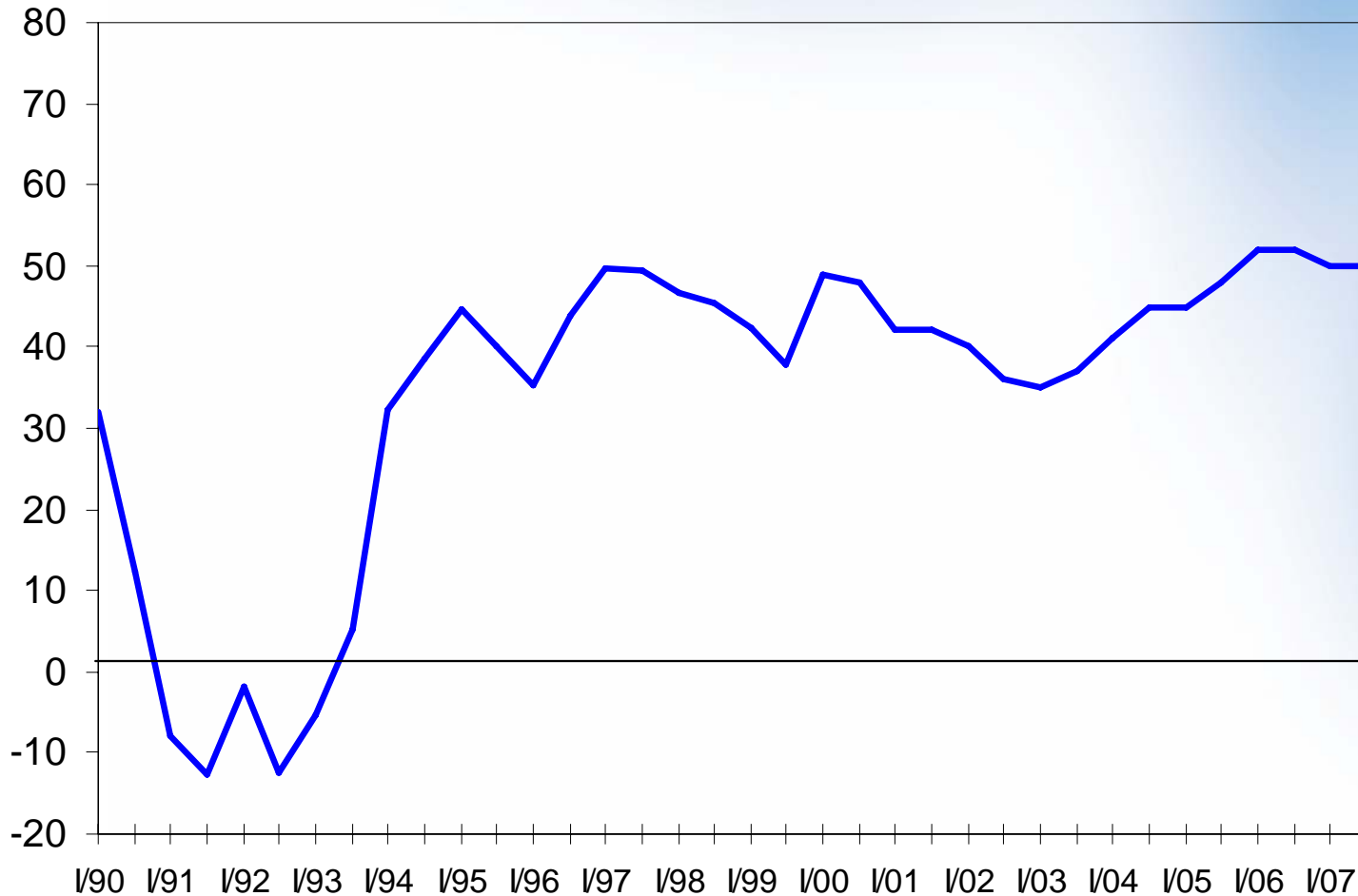

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

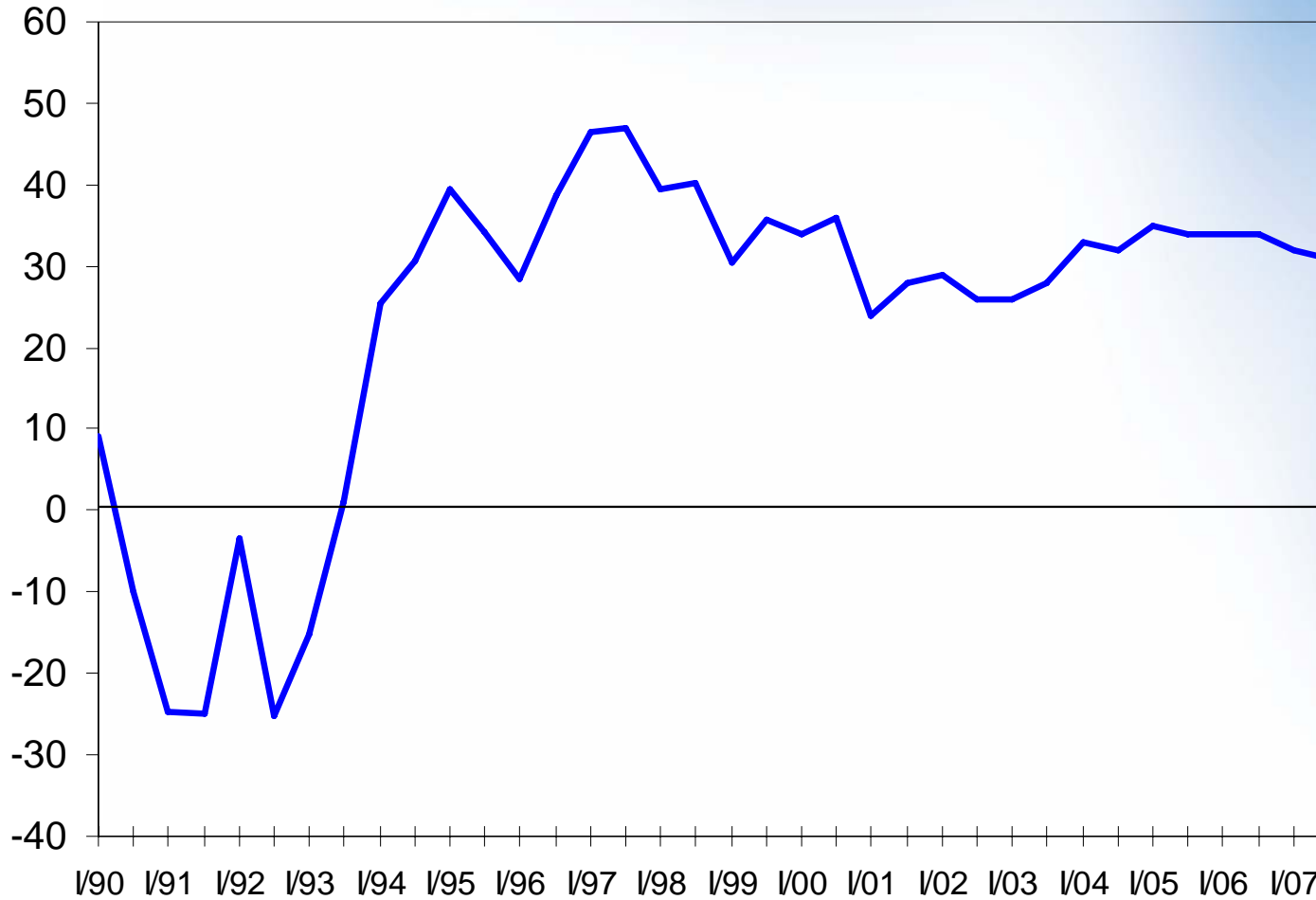
Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

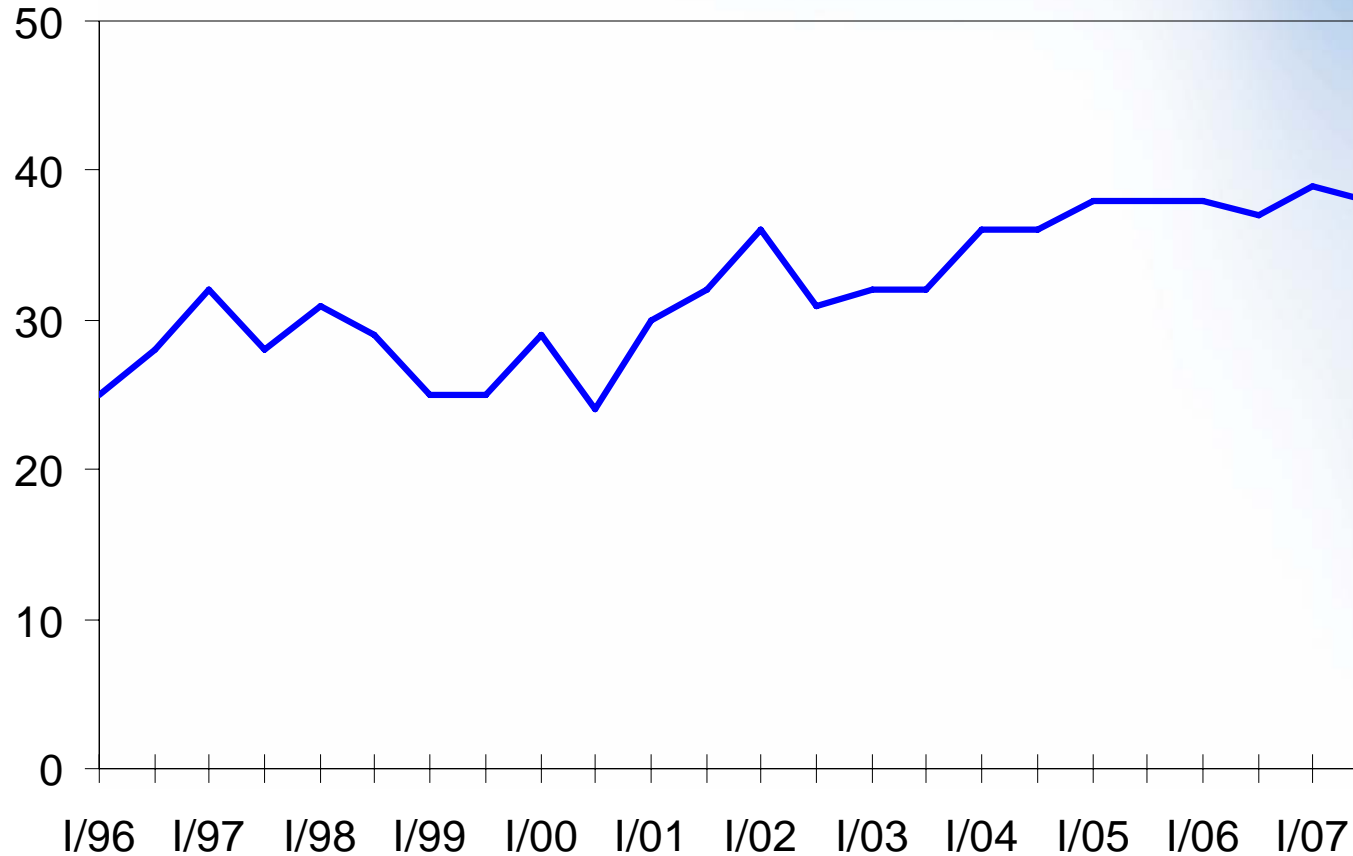
Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

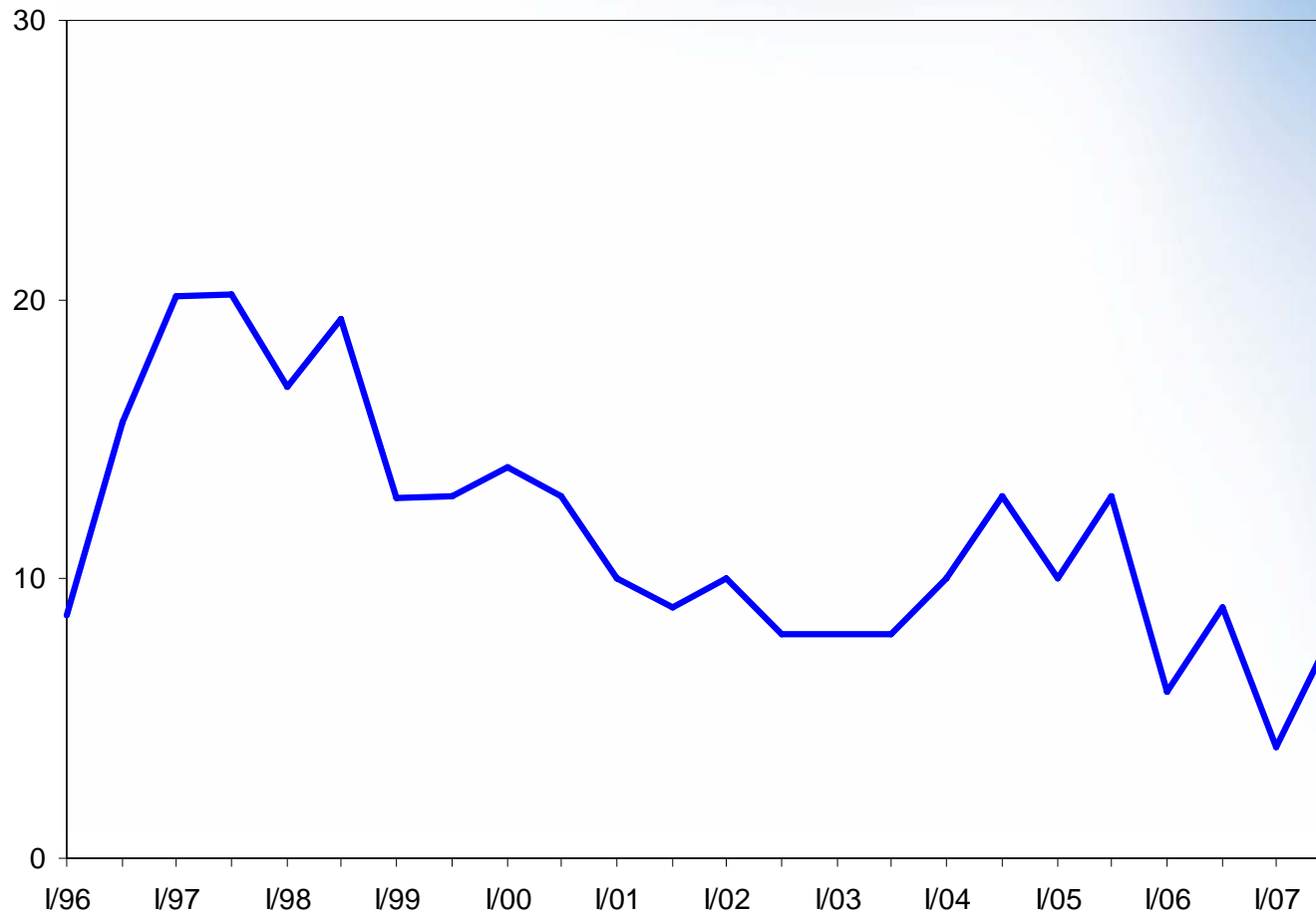

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

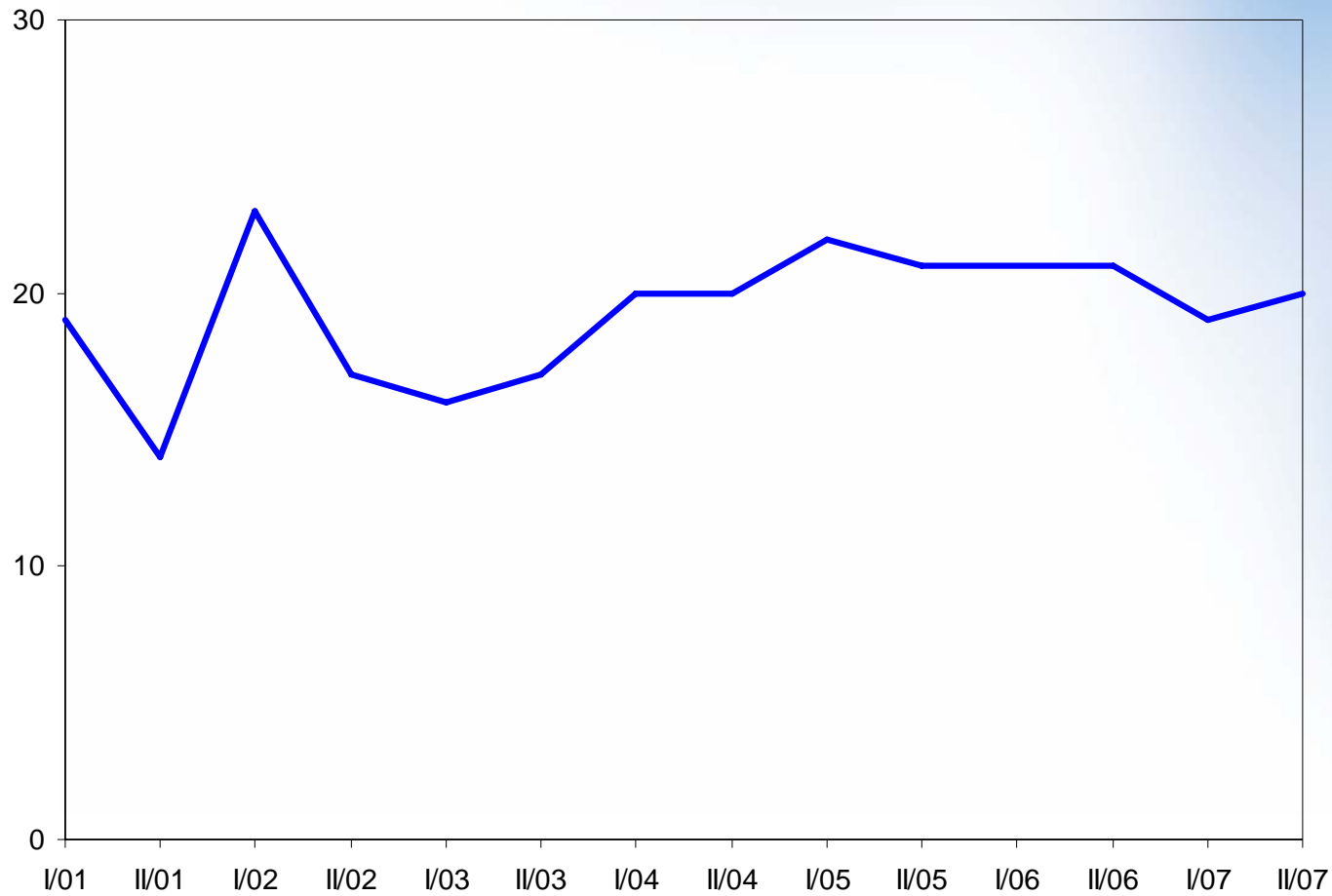
Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

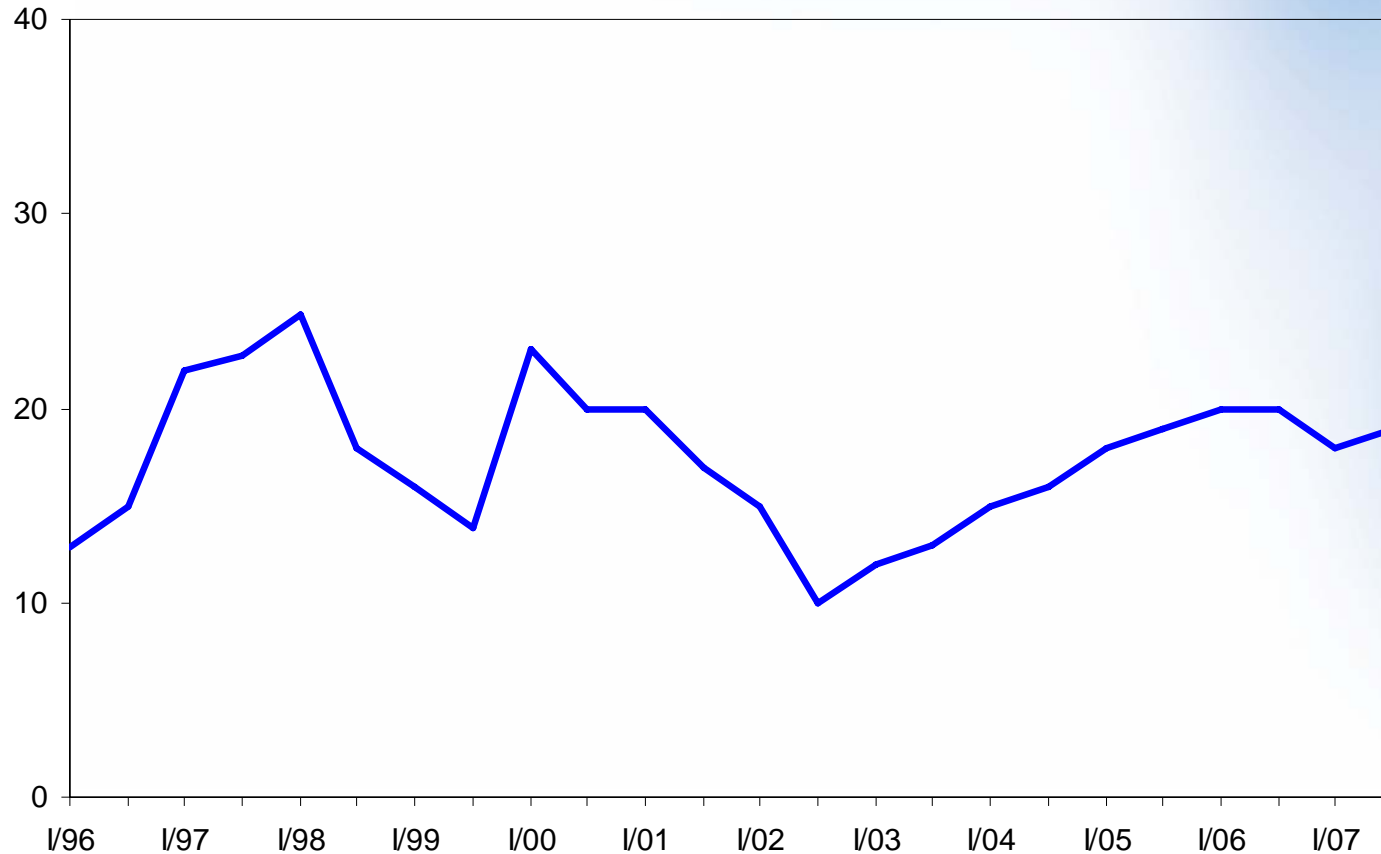
Tuotekehityksen muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

PK-YRITYSBAROMETRI

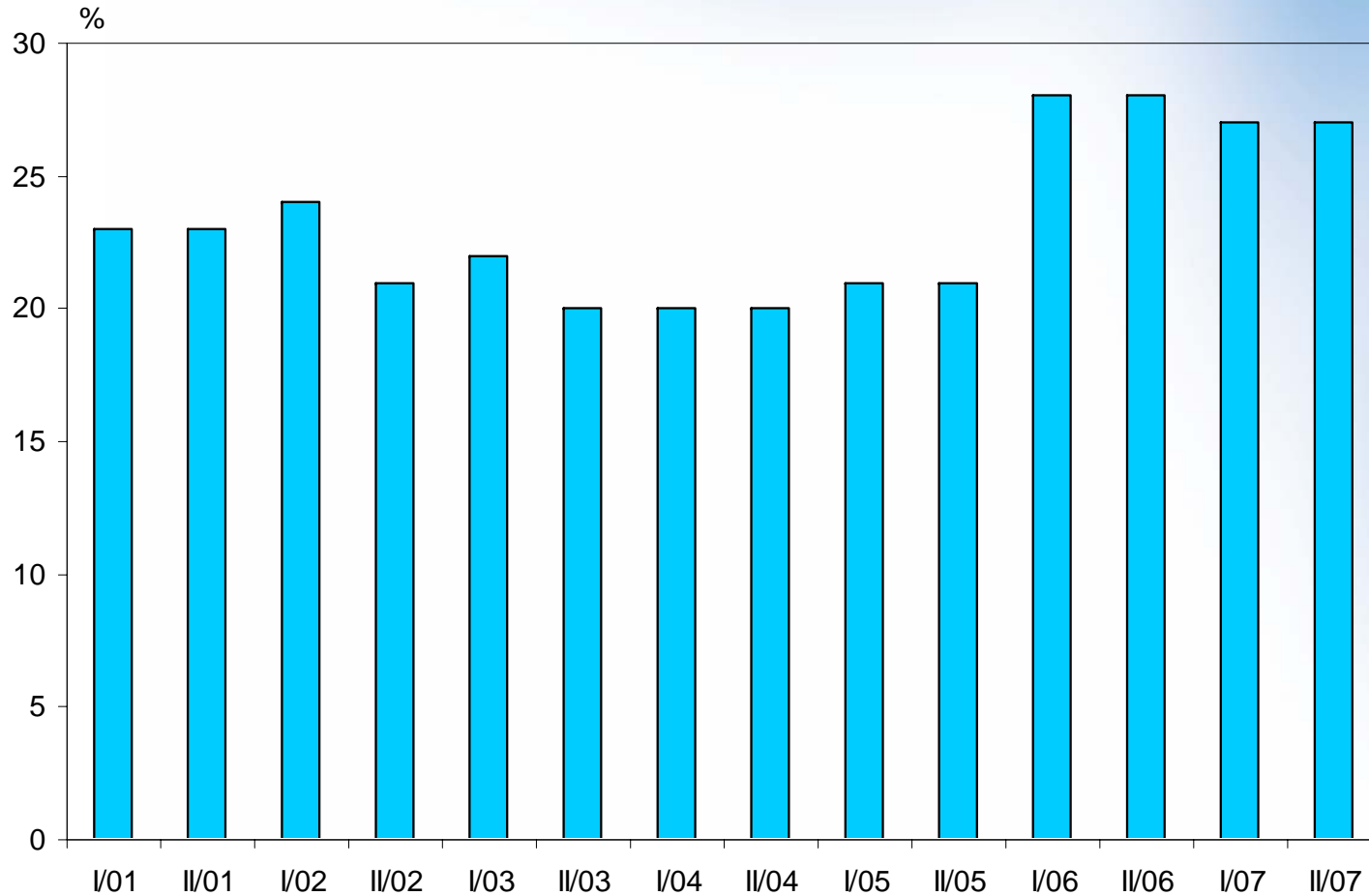
Odotukset henkilökunnan määrästä, saldoluku

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

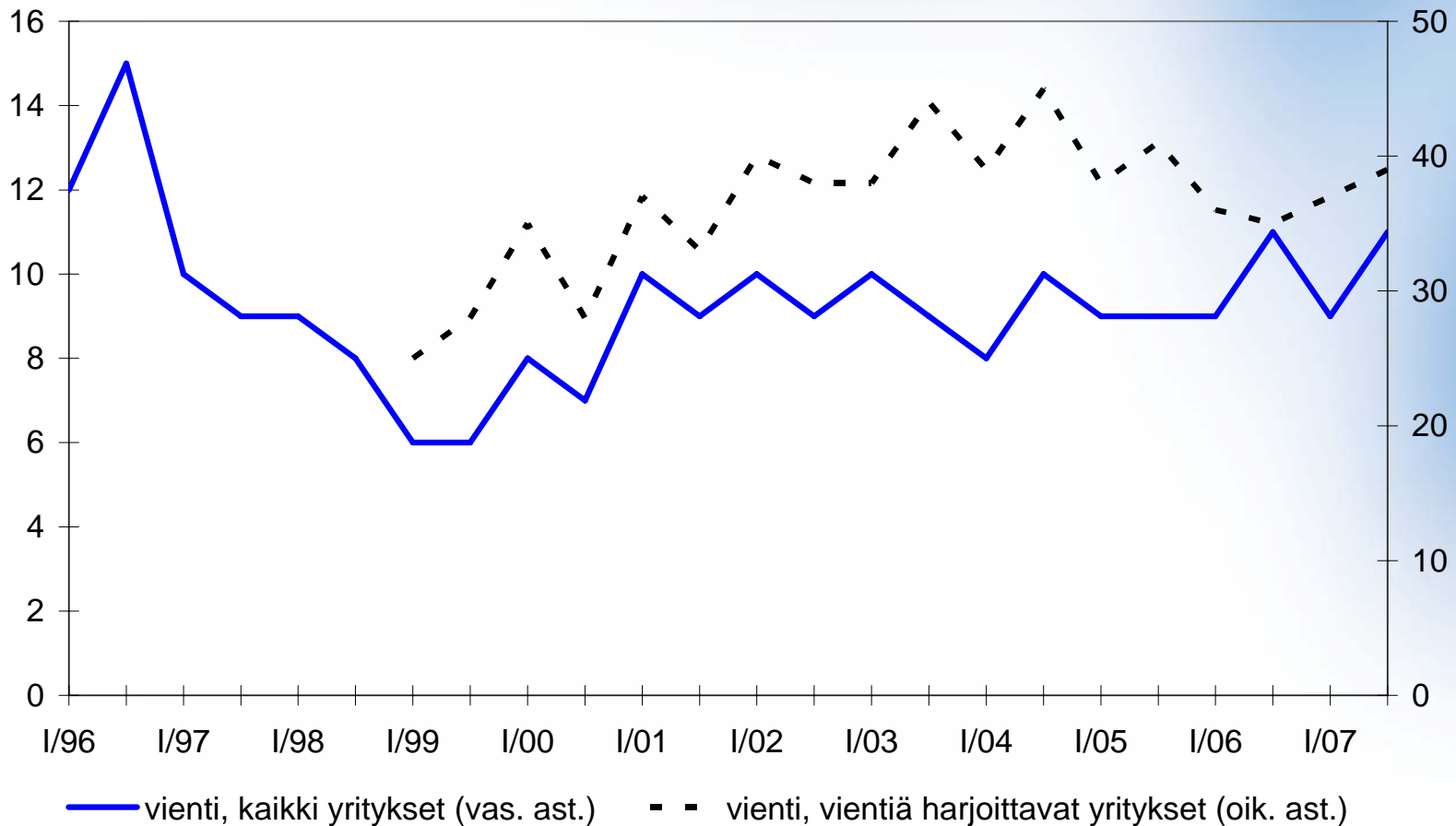
Vientiyritysten osuus, % yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

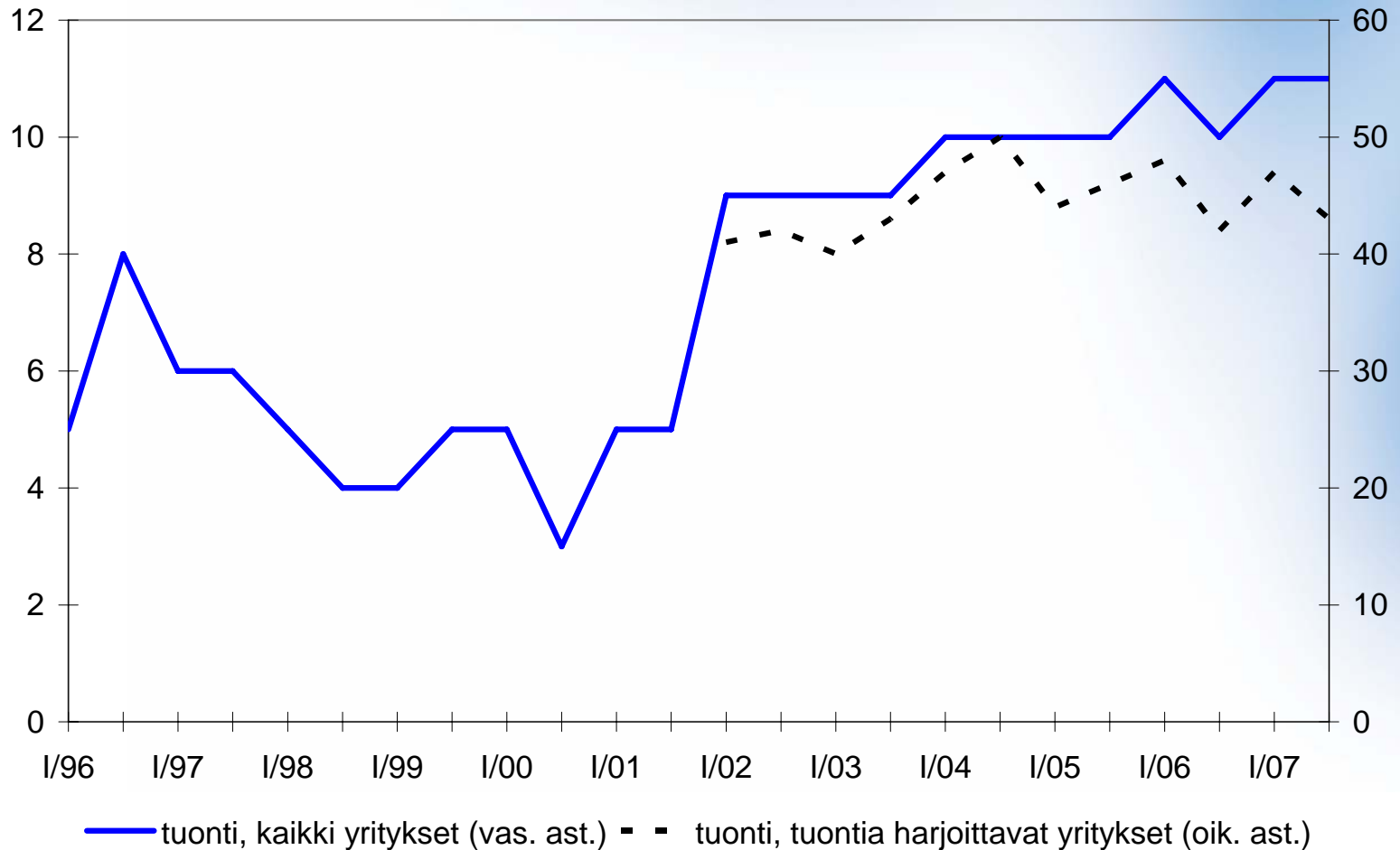
Viennin arvon muutosodotukset, saldoluku

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Tuonnin arvon muutosodotukset, saldoluku

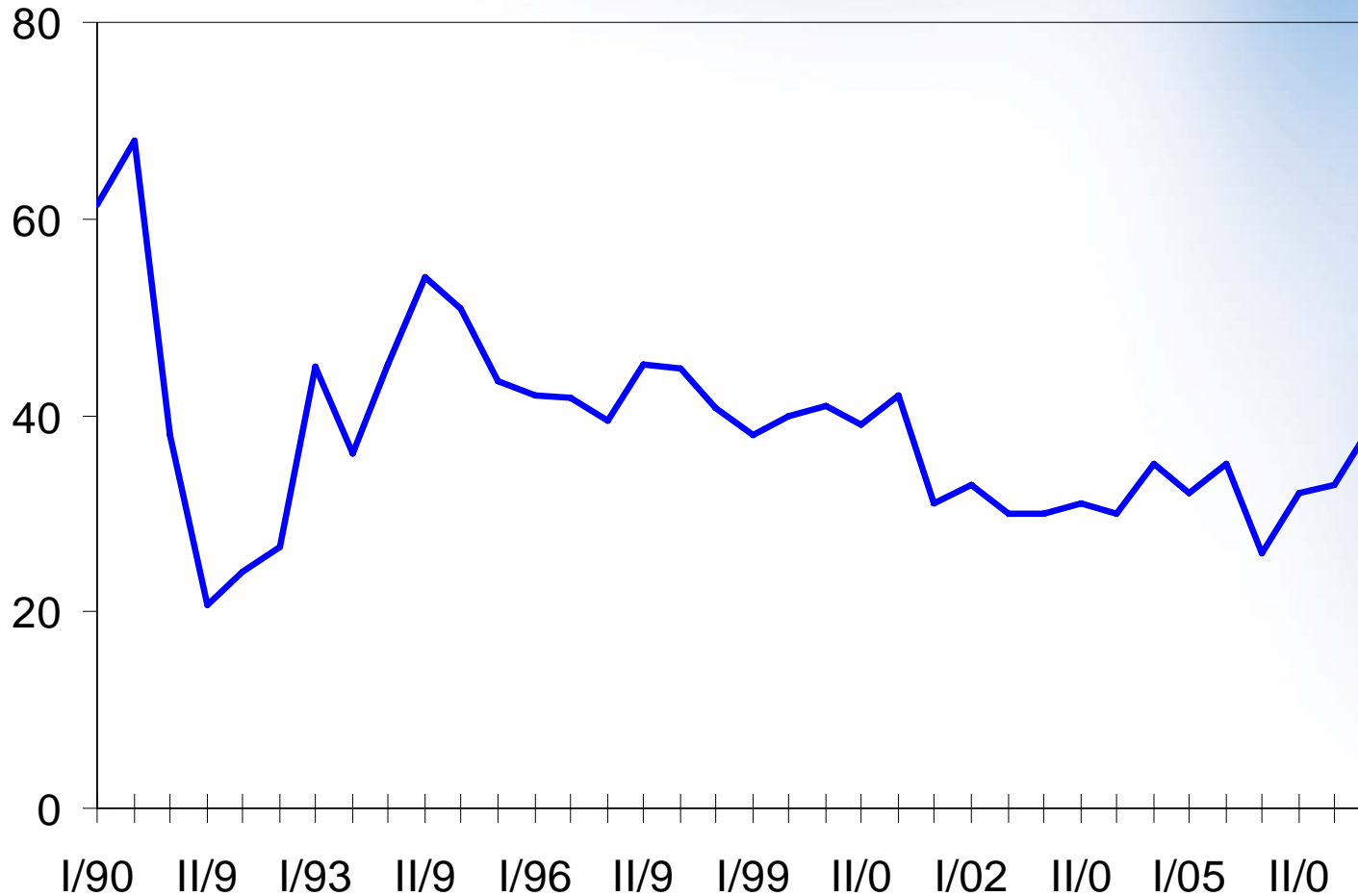

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

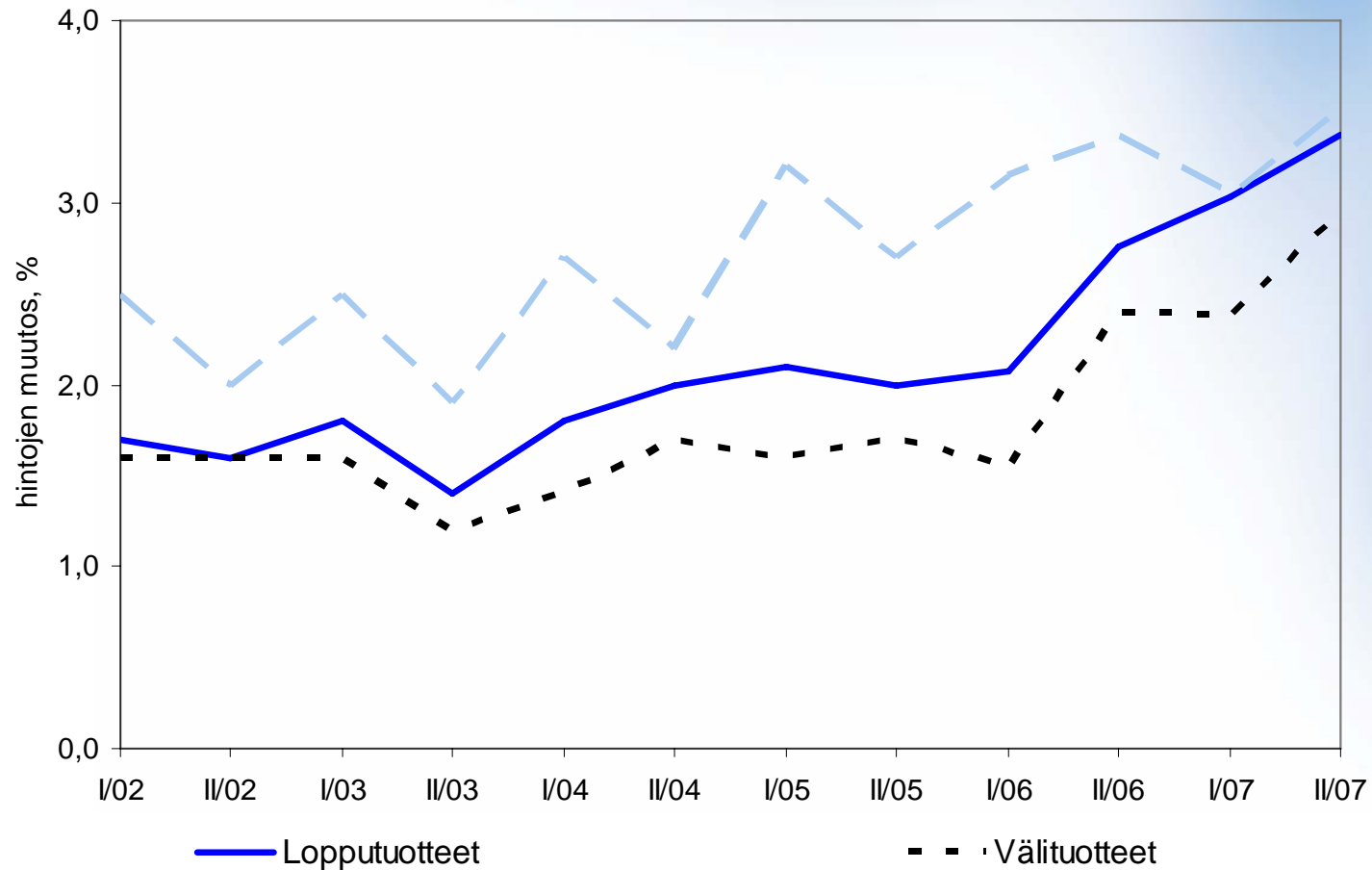
Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

PK-YRITYYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Inflaatio-odotukset, %-muutos

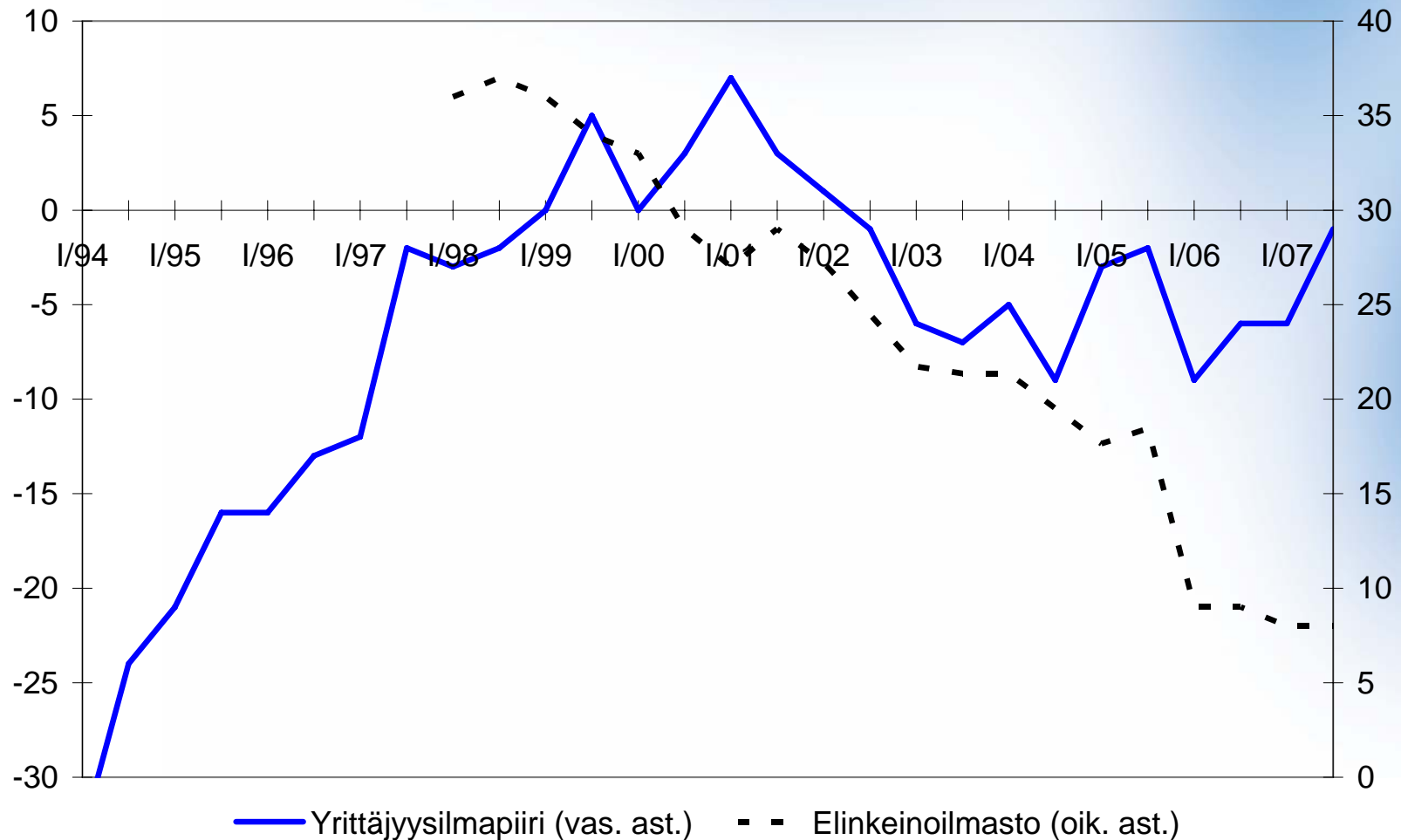

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yrittysbarometri, syksy 2007

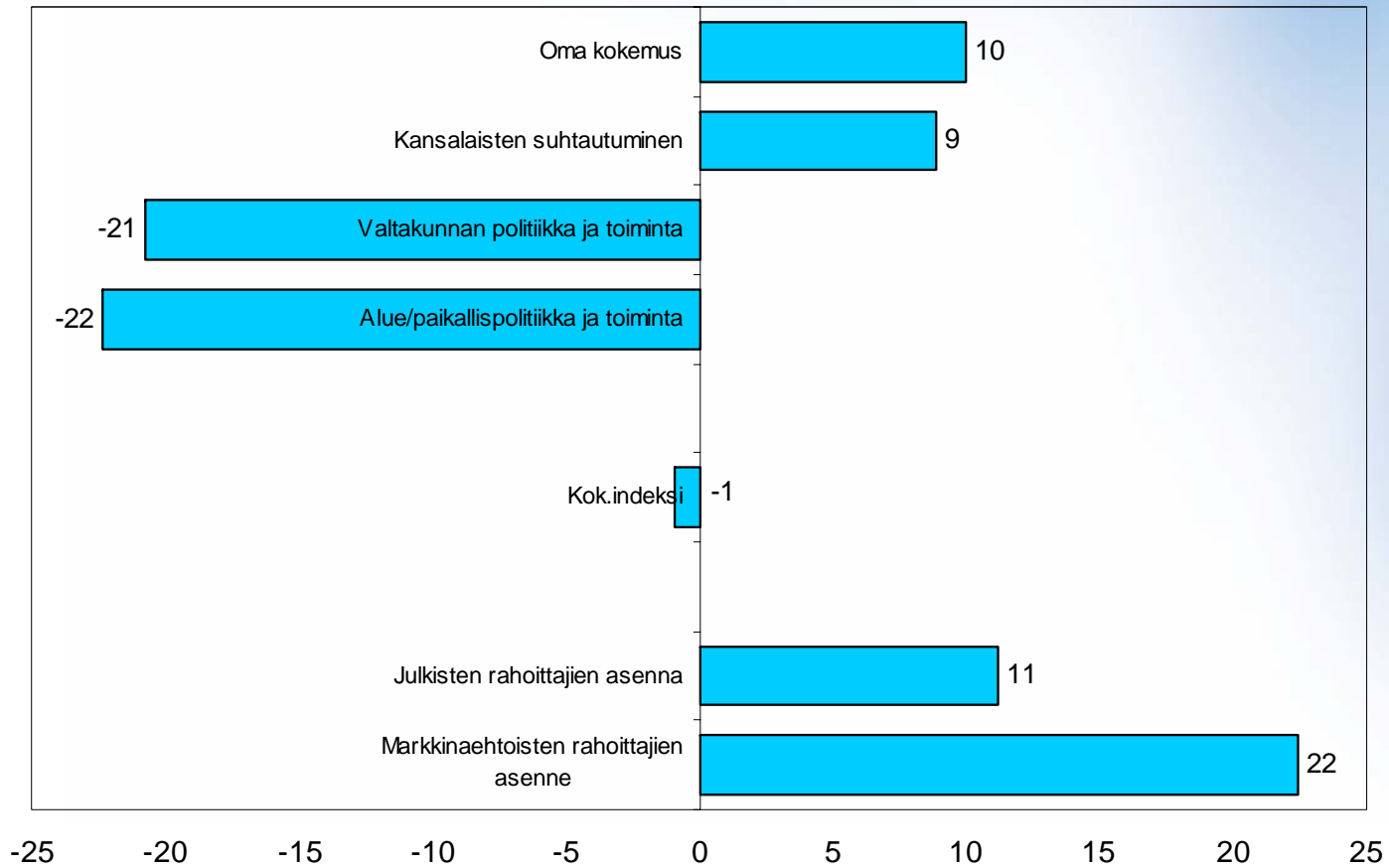
Yrittäjyysilmapiiri ja elinkeinoilmasto, indeksi

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

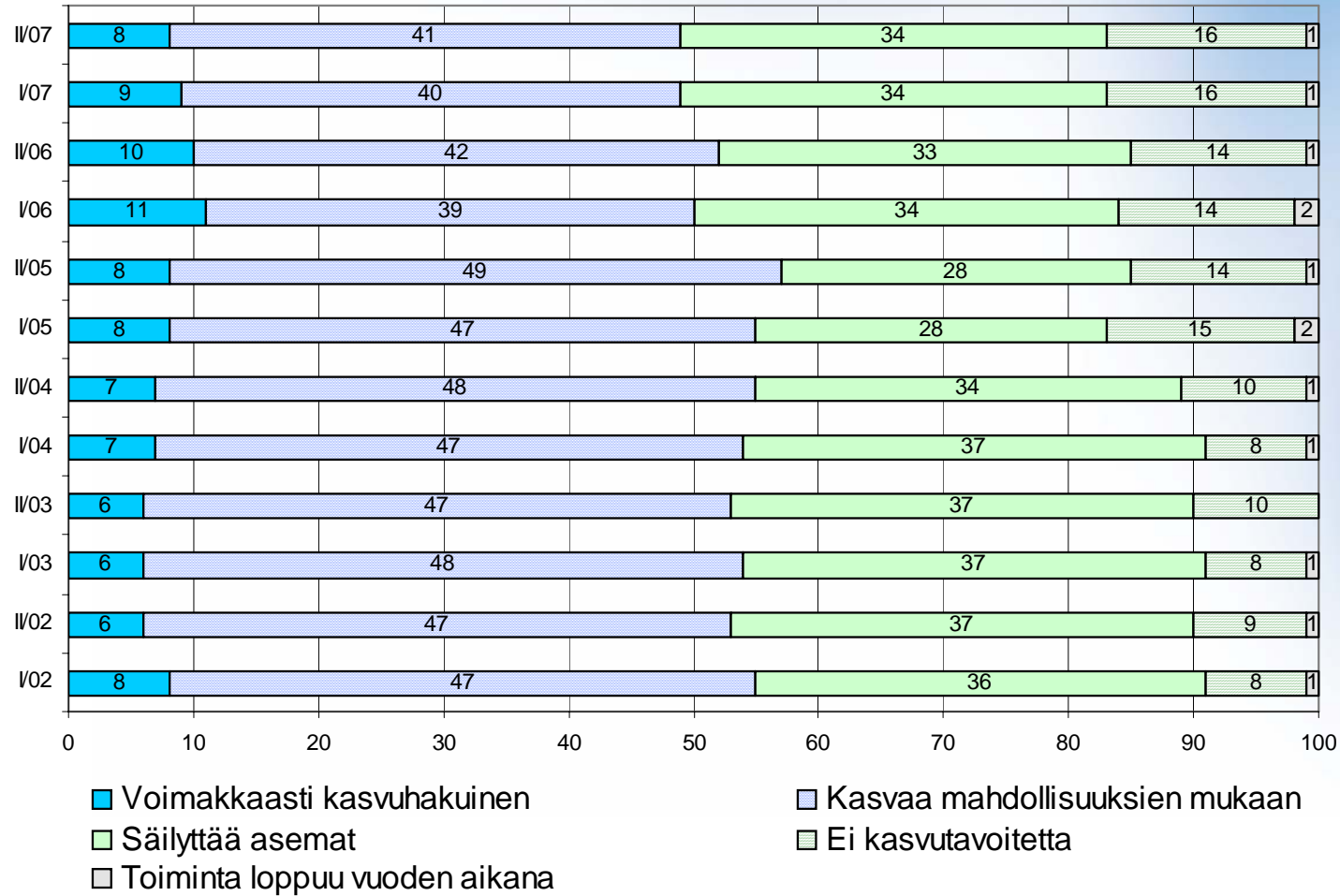
Yrittäjyysilmapiiri, indeksi

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

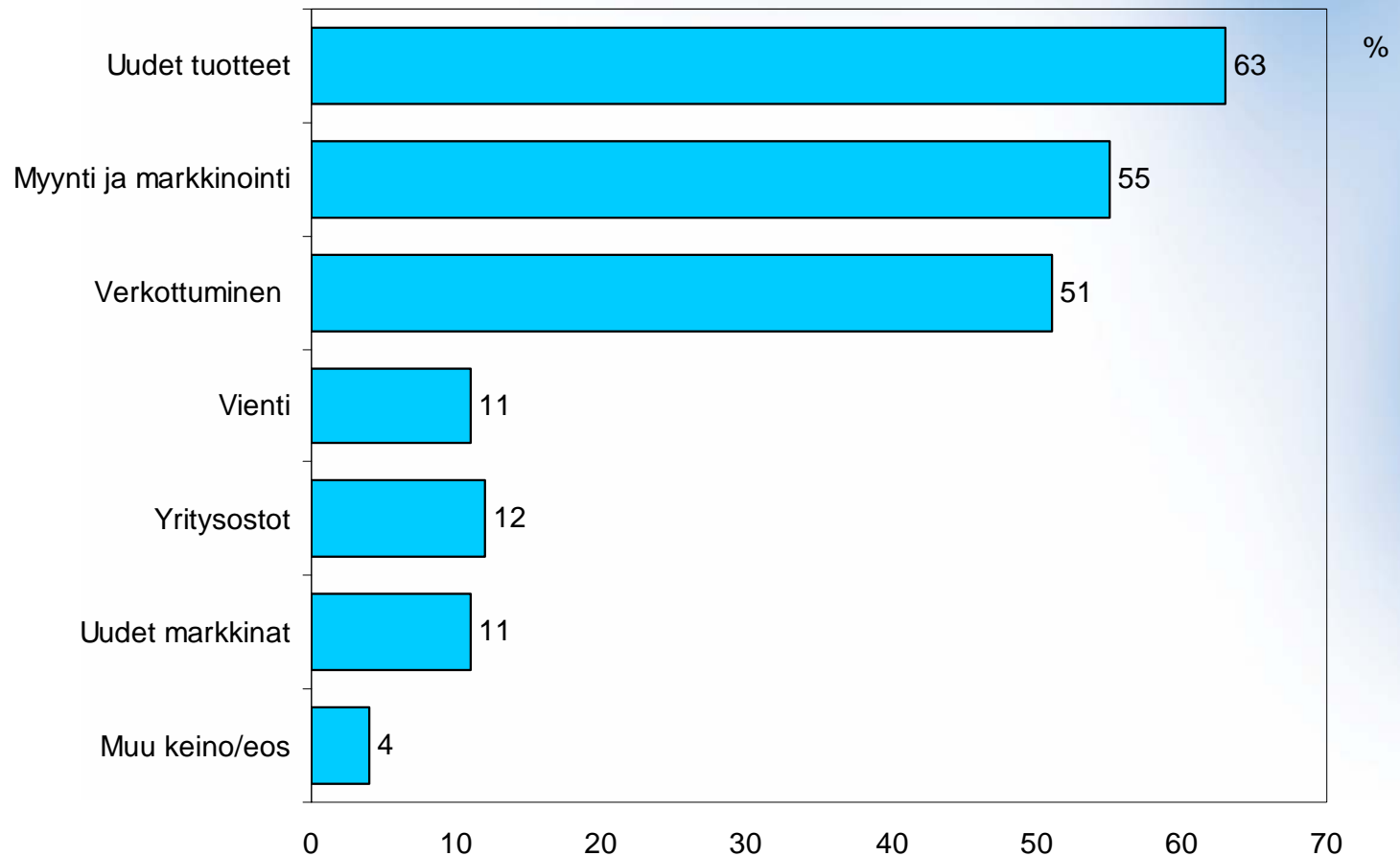
Kasvuhakuisuuden kehitys, % yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

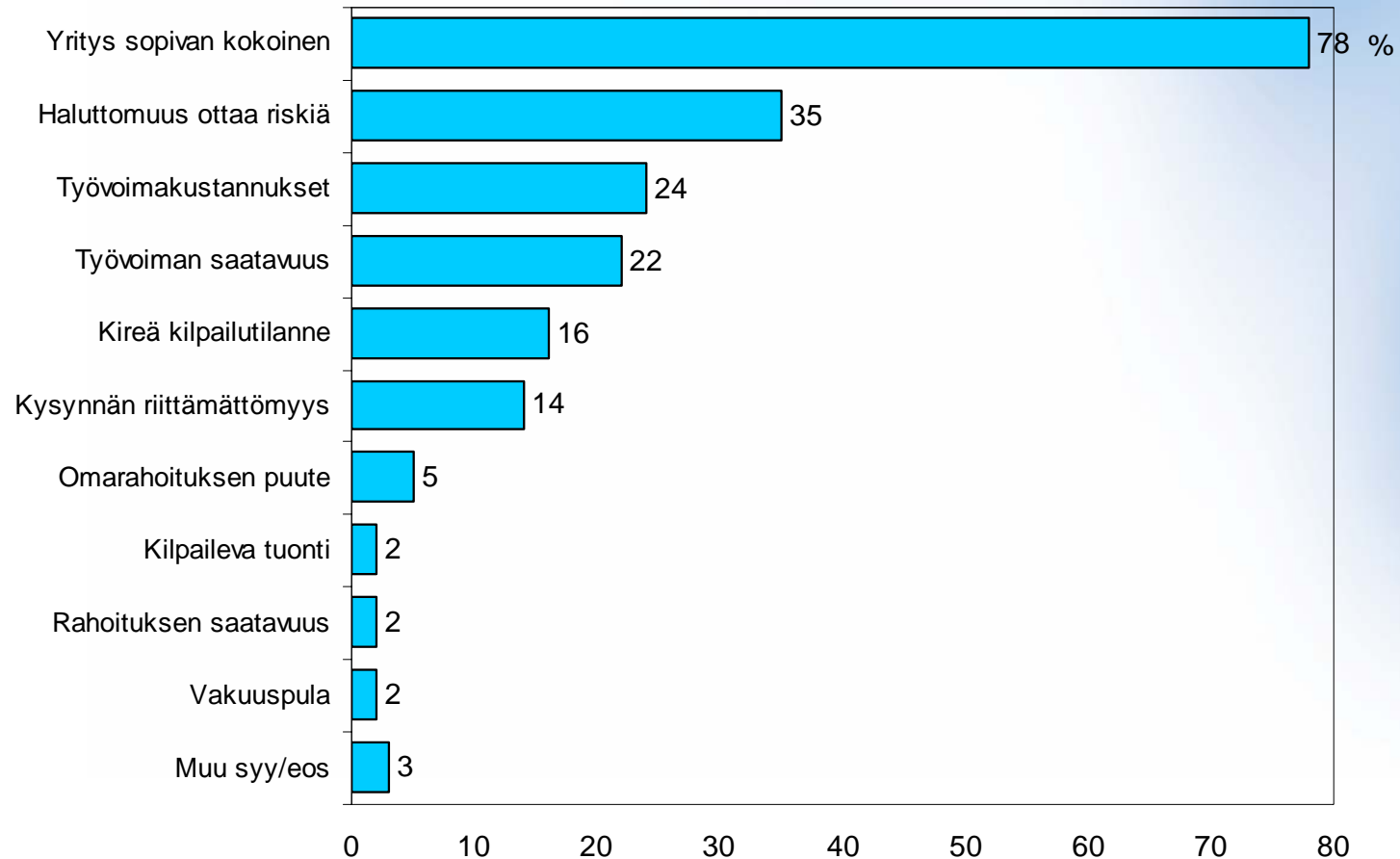
Tärkeimmät kasvukeinot, % kasvuhakuisista

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

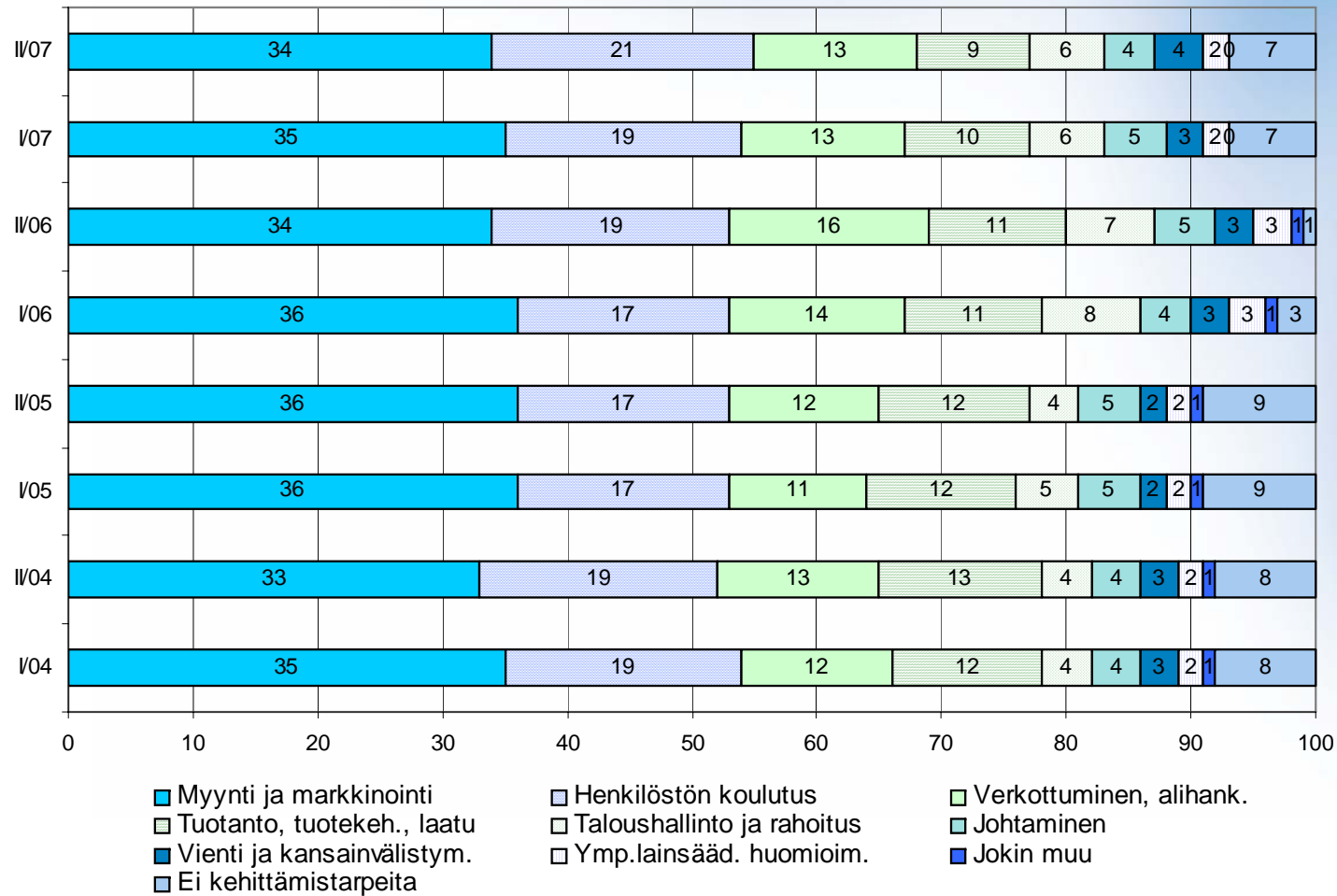
Kasvun esteet/kasvuhaluttomuuden syyt, % kasvuhaluttomista

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

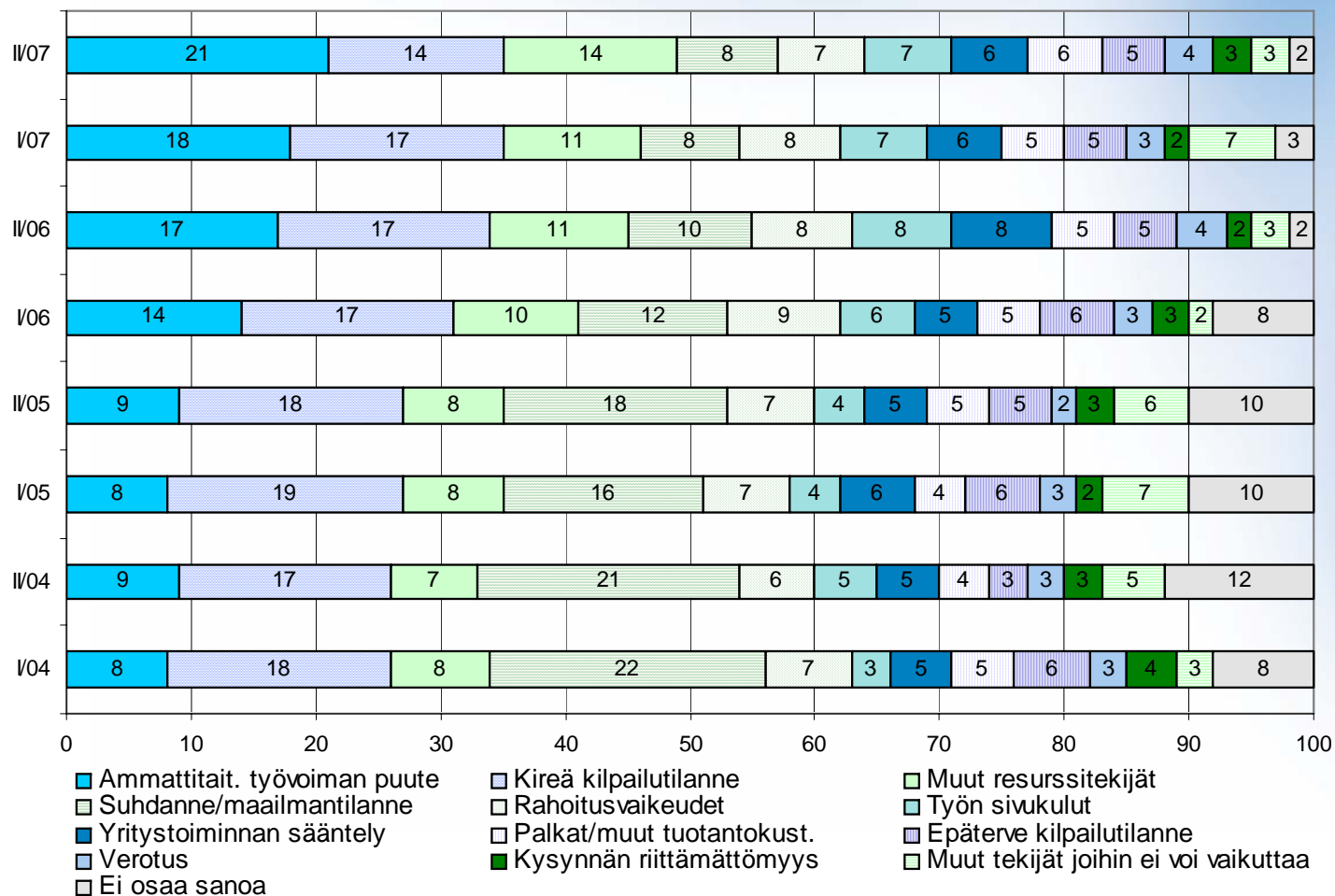
Yritysten tärkein kehittämistarve, % yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

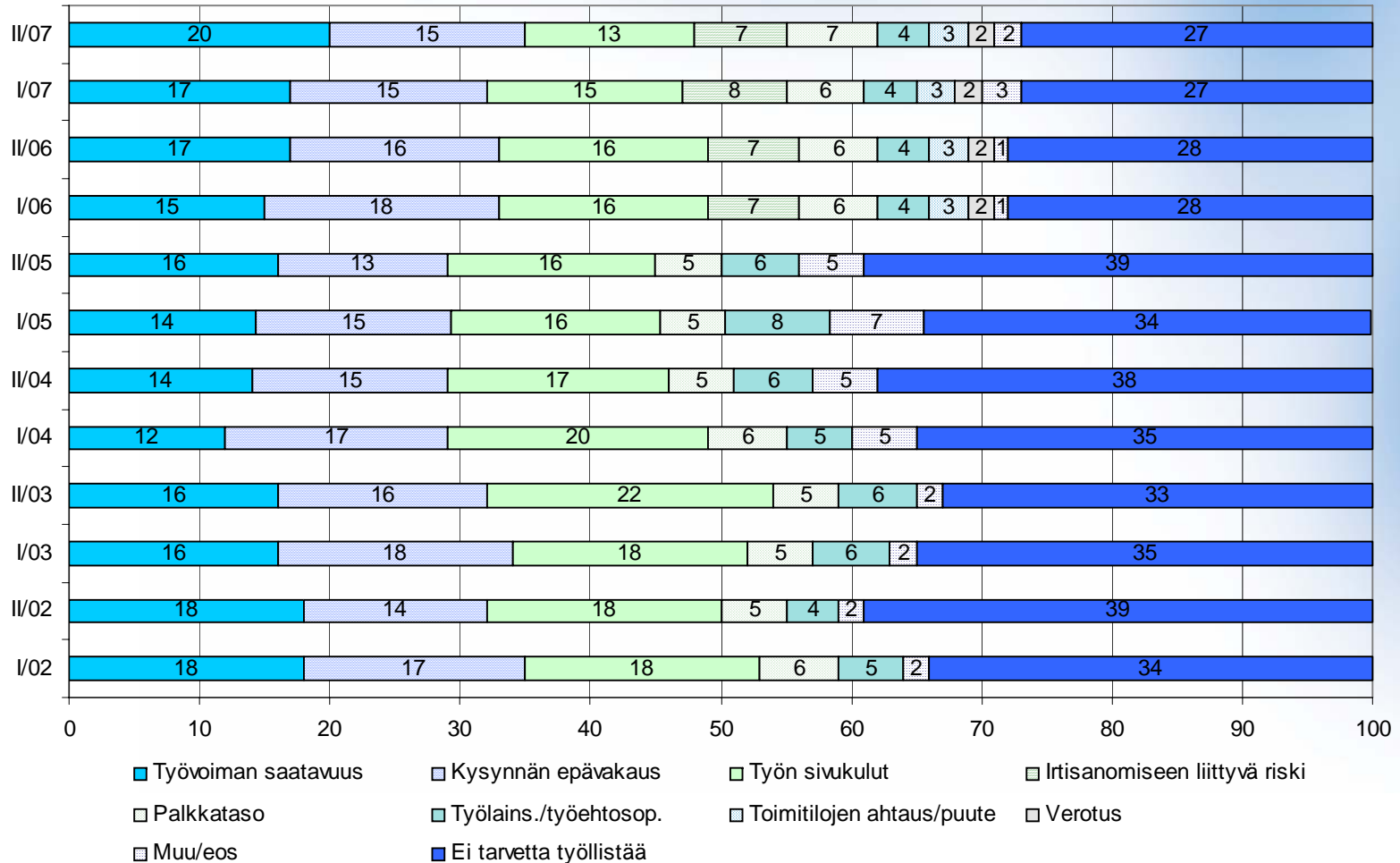
Yritysten kehittämisen pahin este, % yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Työllistämisen pahin este, % yrityksistä

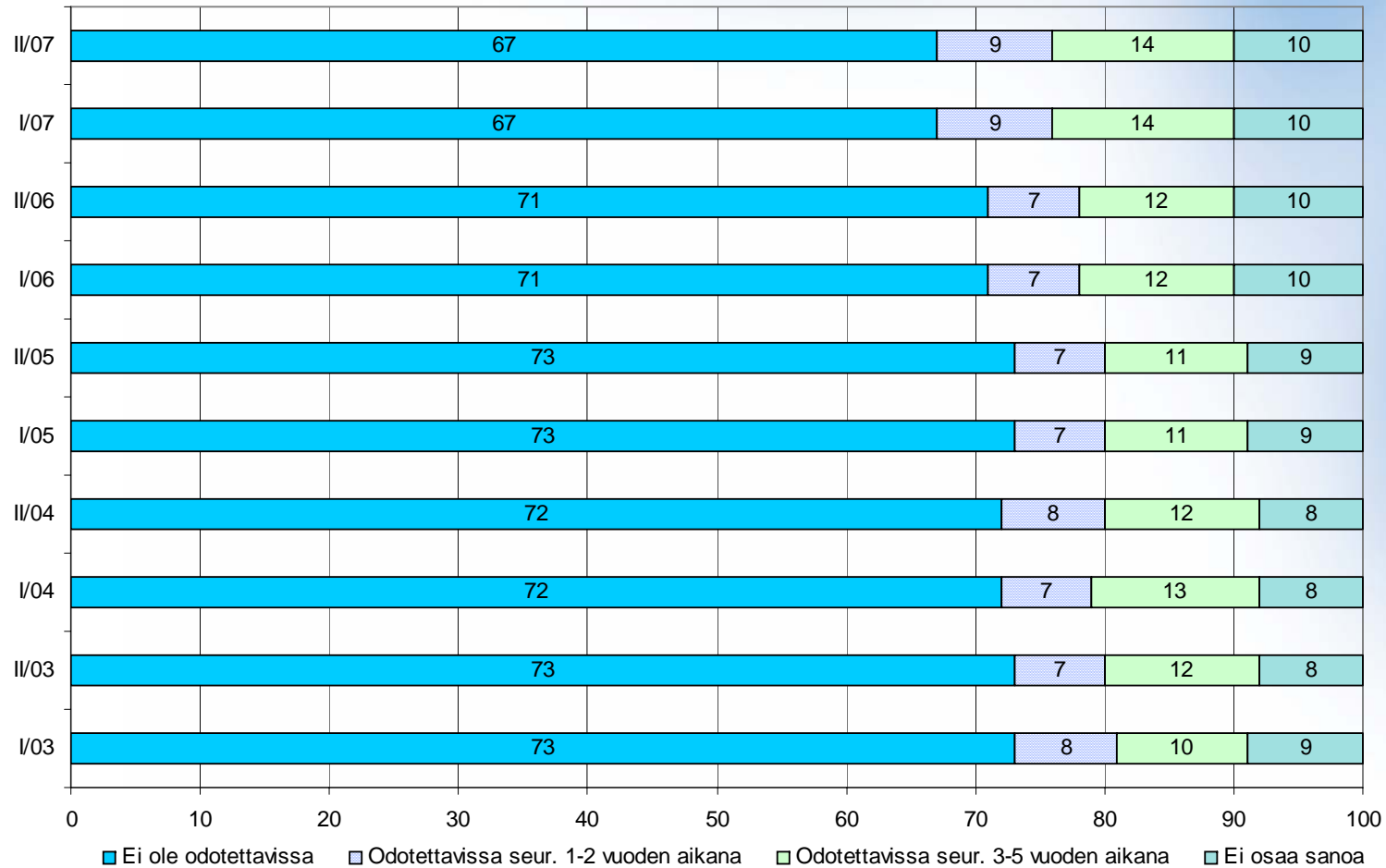
PK-YRITYYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syyskuu 2007

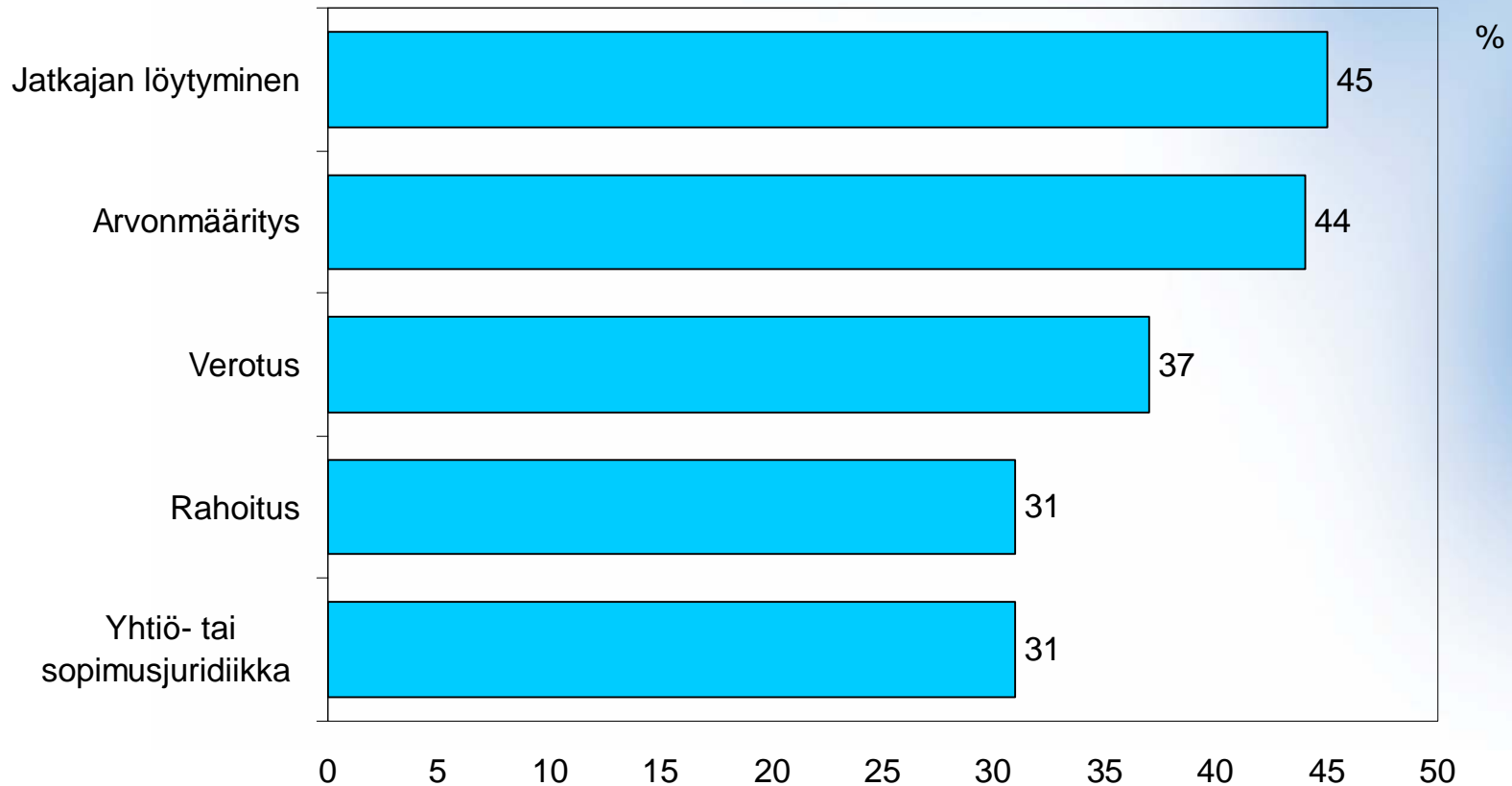
Sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa seuraavan 5 vuoden aikana, % yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

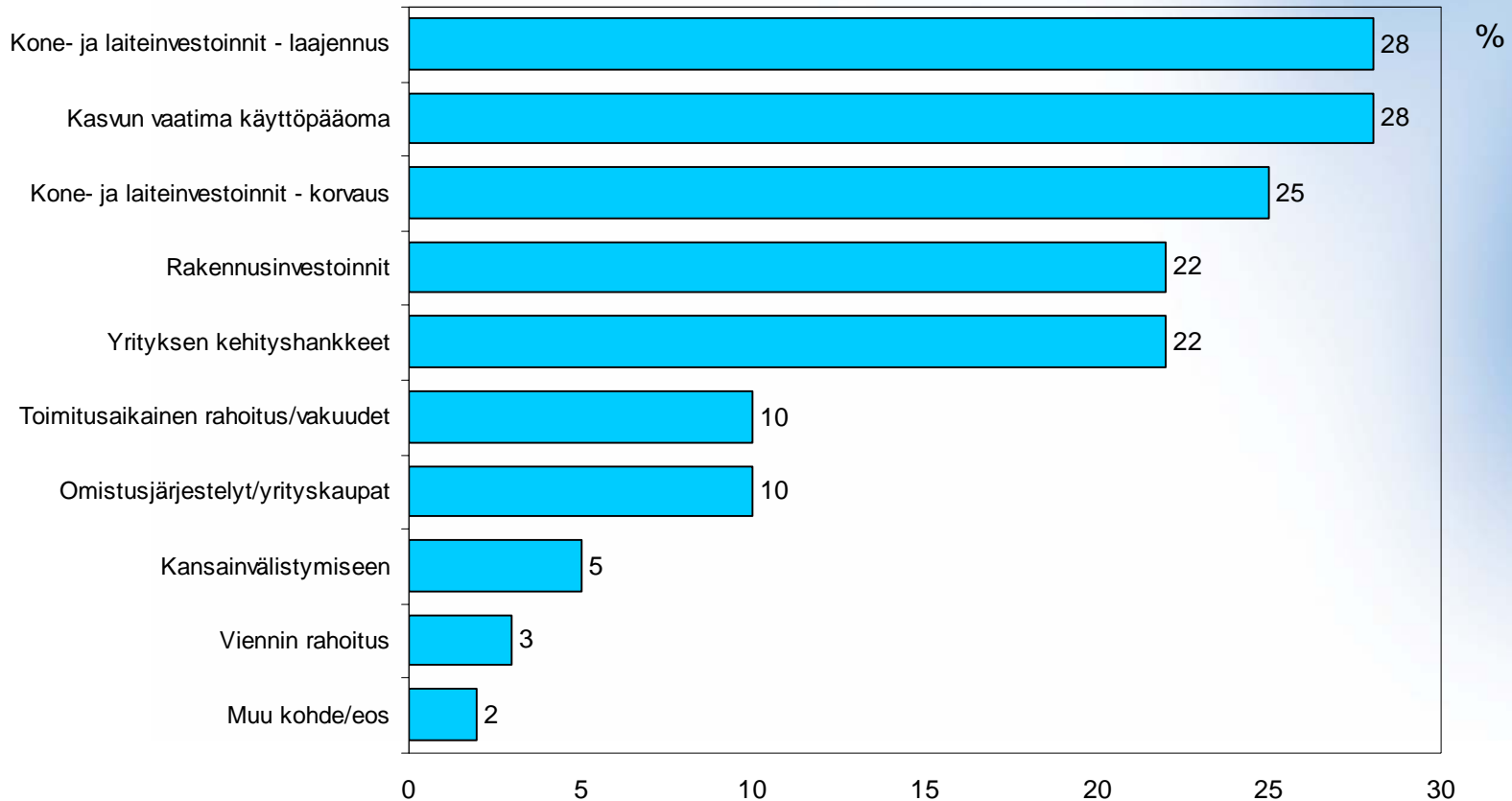
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Odotettavissa olevat ongelmat sukupolven- tai omistajanvaihdoksessa, % vaihdosta suunnittelevista

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitukset, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

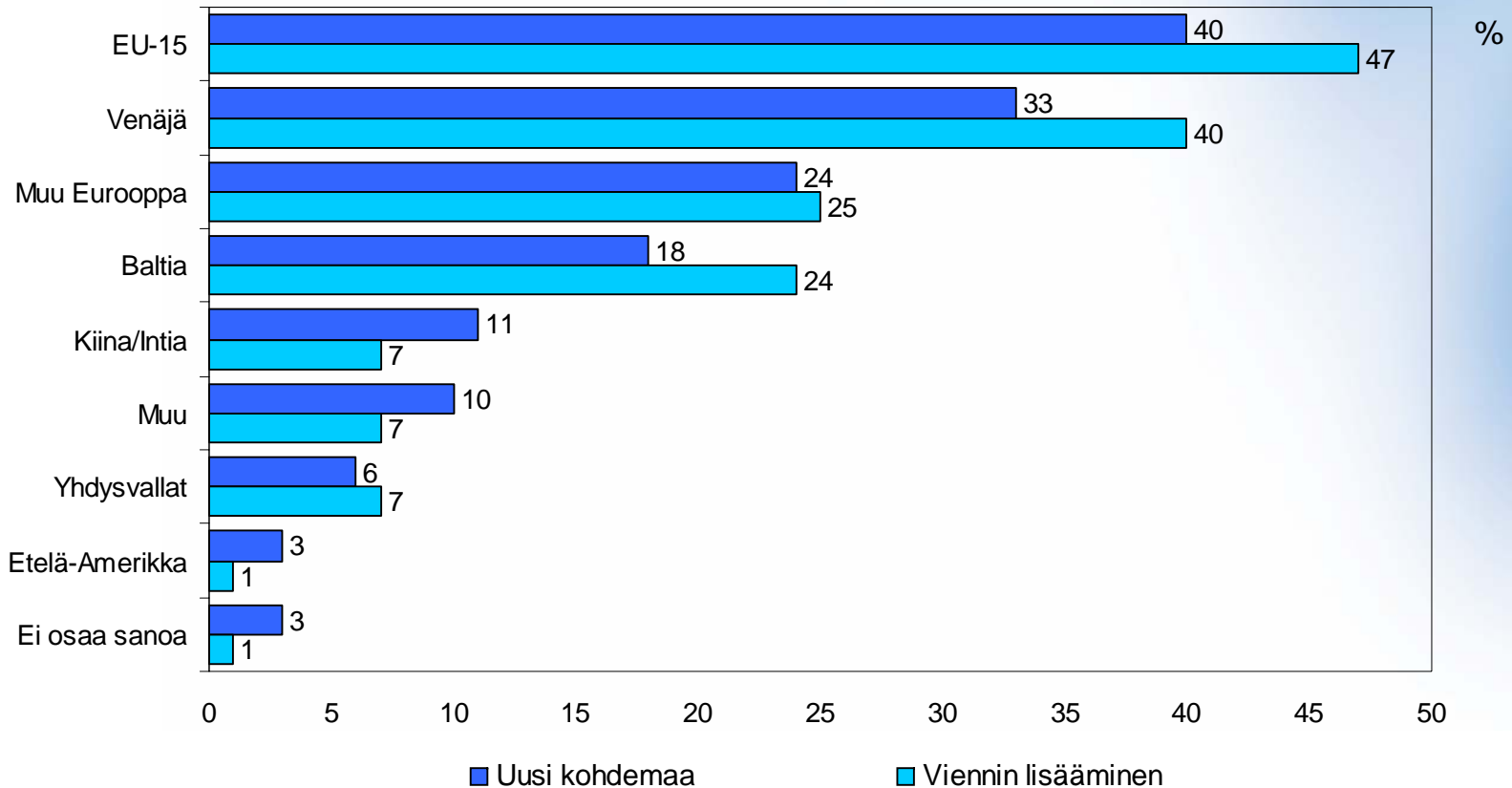

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Kansainvälistymisen kohdemaat, % kasvuhakuisista ja kansainvälistyvistä

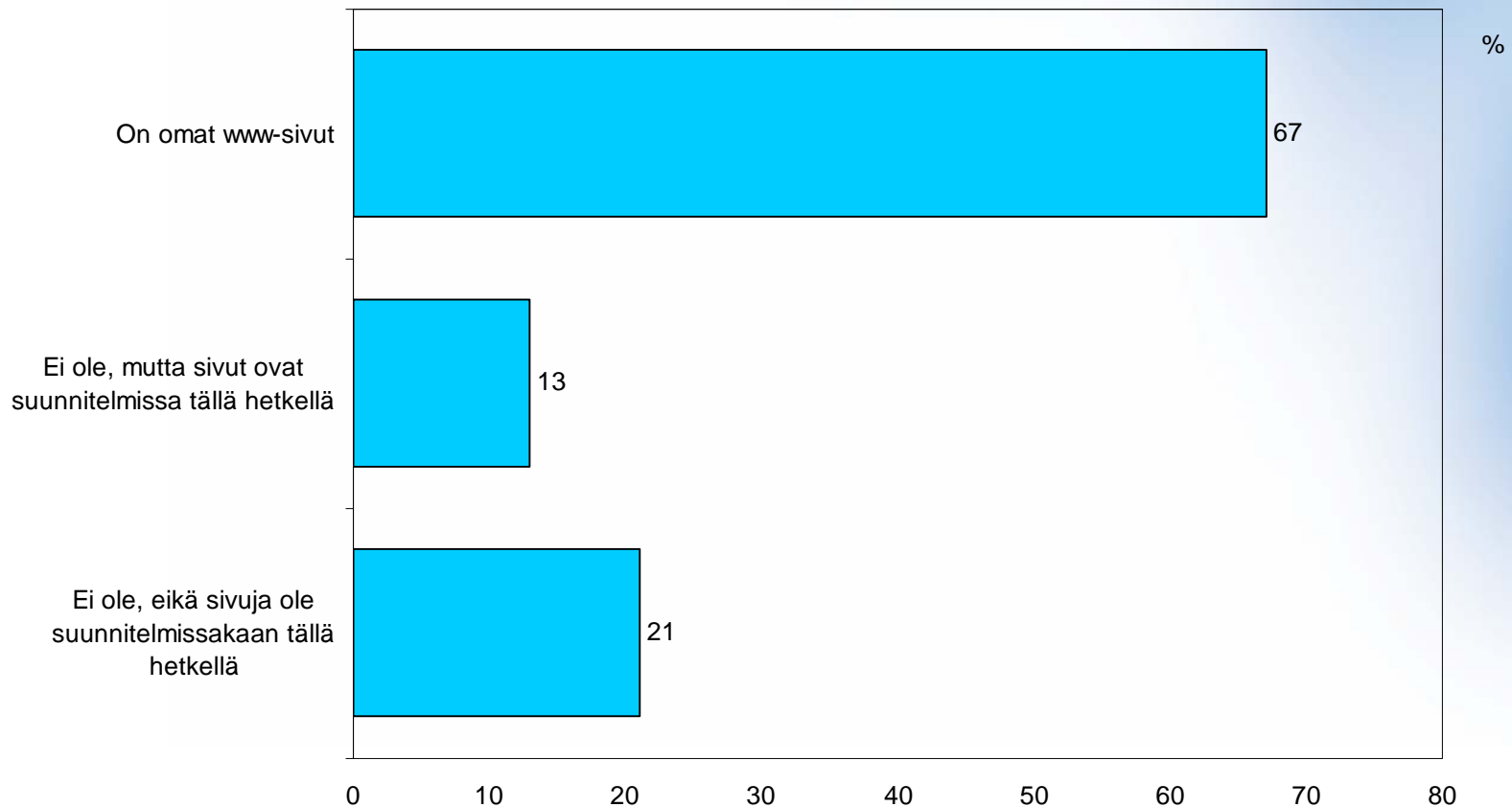
PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

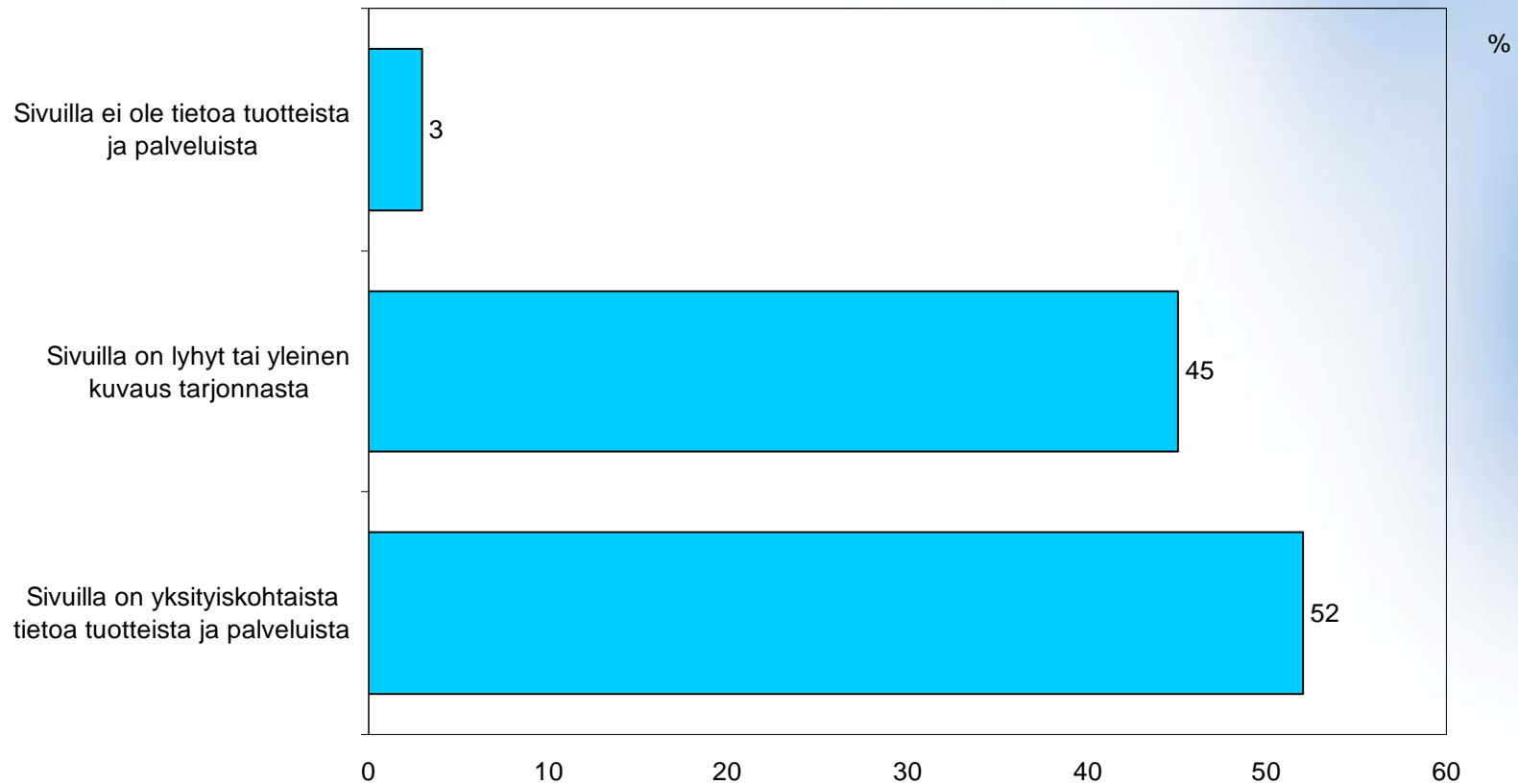
Yritysten internet-kotisivut, % pk-yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

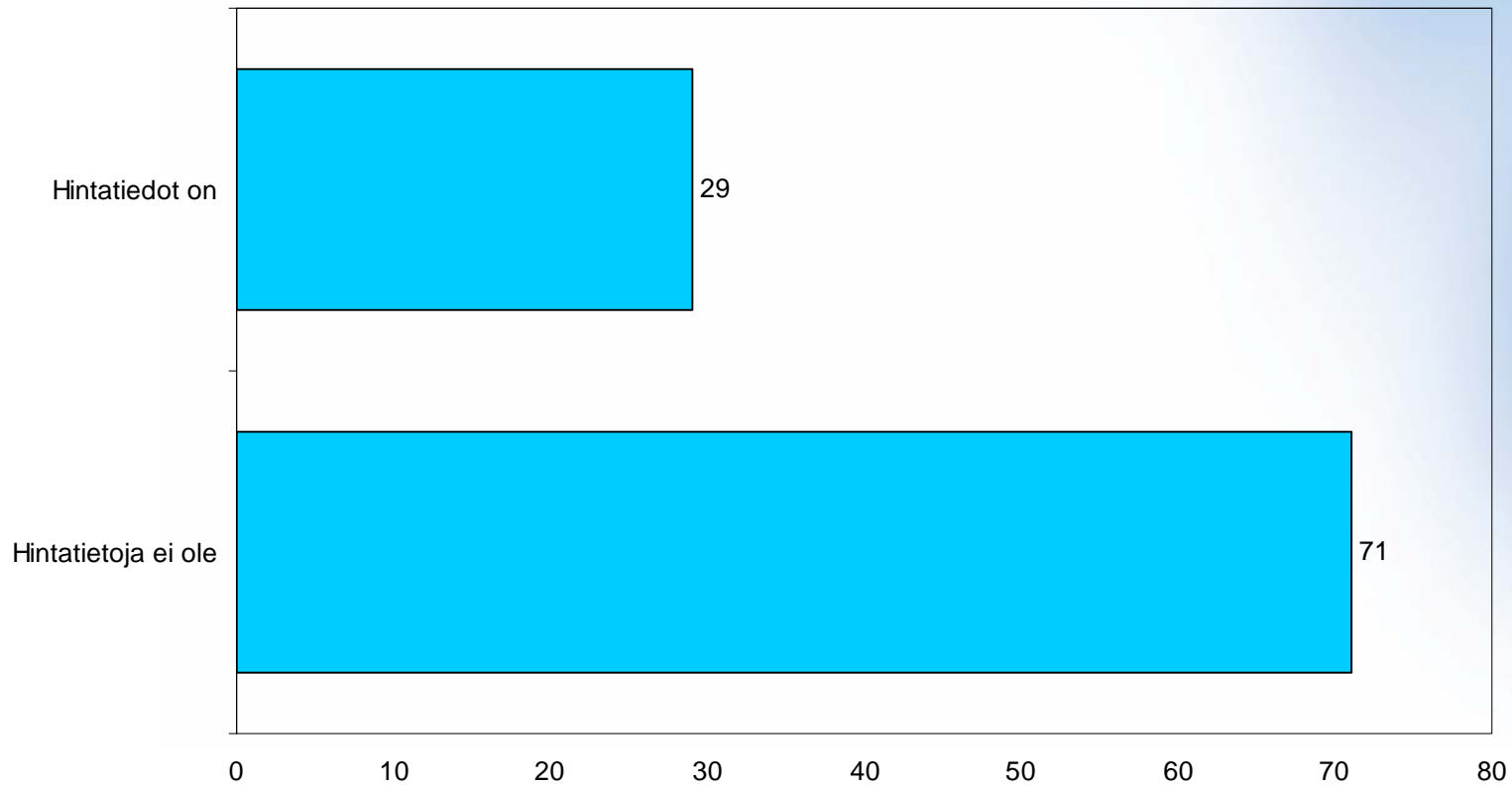
Tuotetiedot verkkosivuilla, % pk-yrityksistä, joilla kotisivut

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

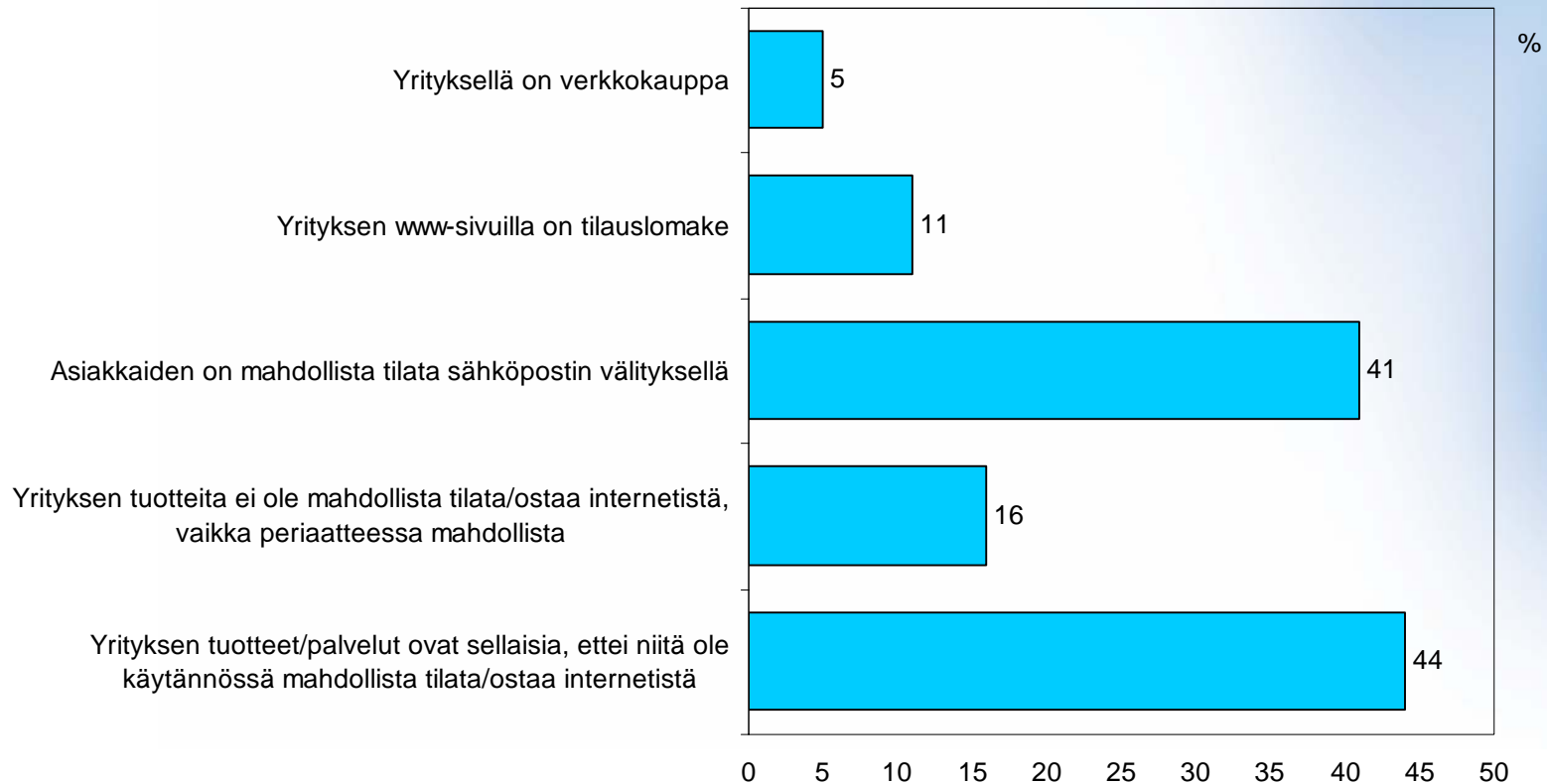
Hintatiedot verkkosivuilla, % pk-yrityksistä, joilla kotisivut

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Sähköinen myynti, % pk-yrityksistä

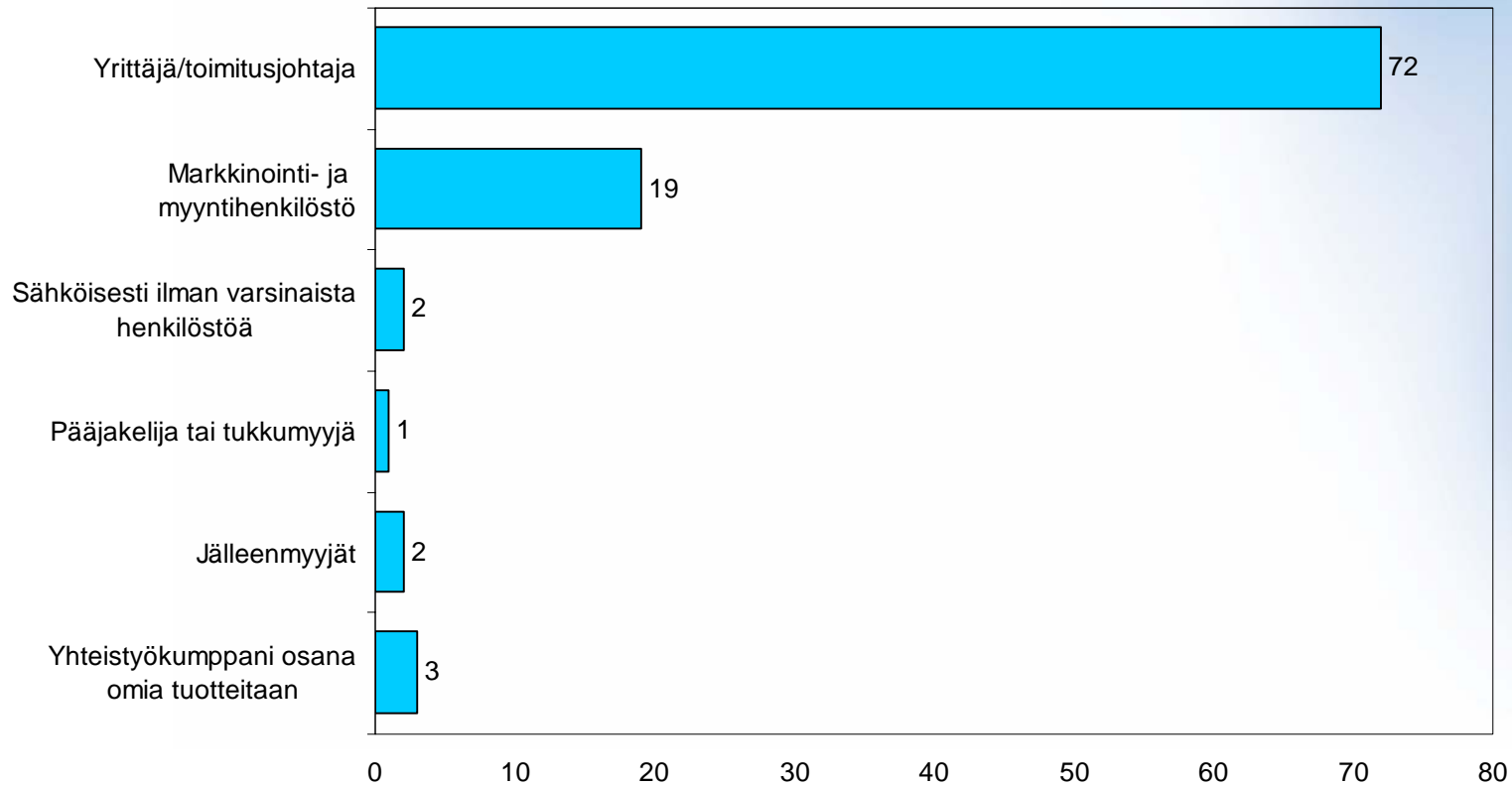

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Myynnistä ja markkinoinnista vastaava pääasiallisesti, % pk-yrityksistä

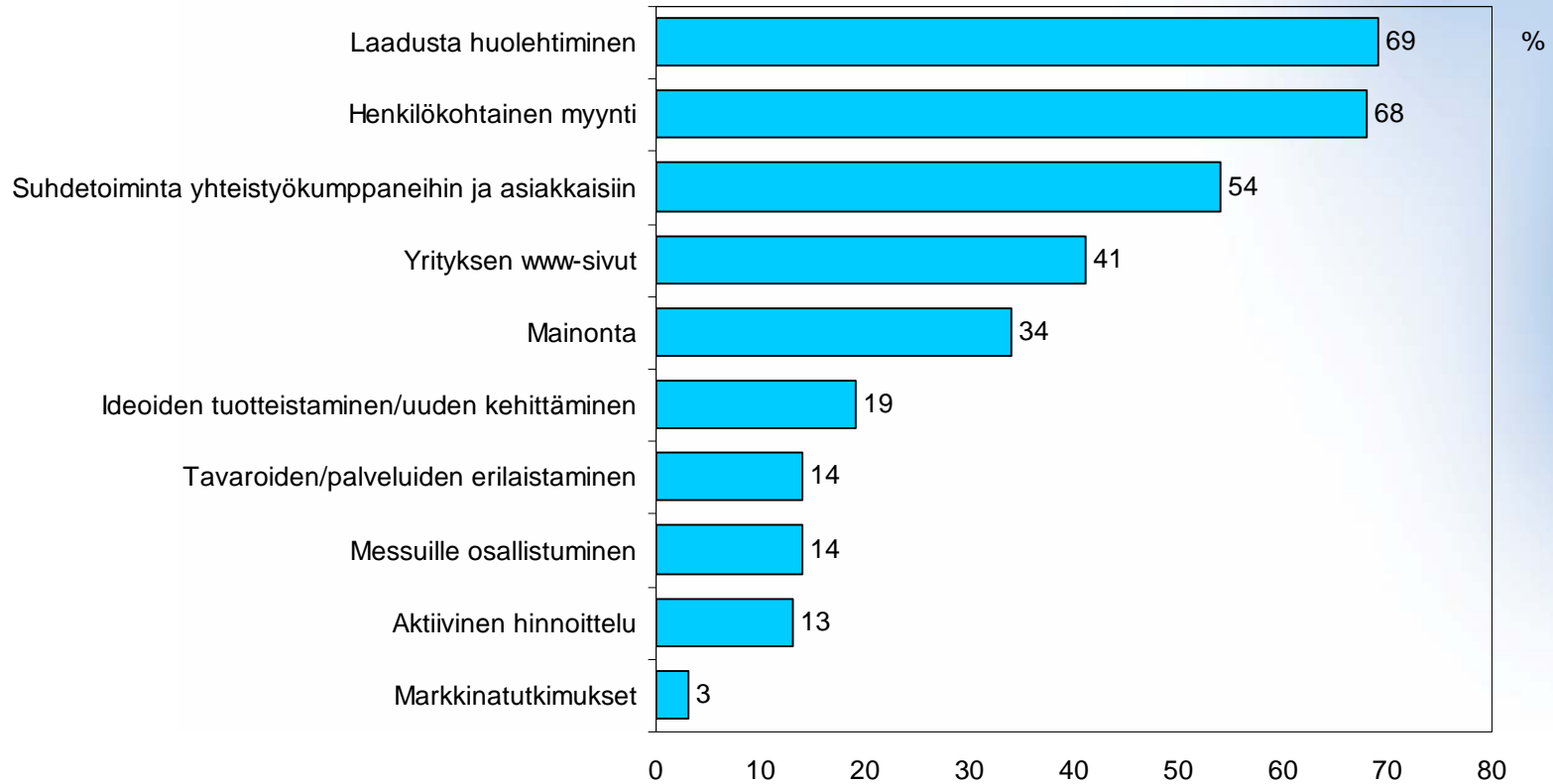

%

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Tärkeimmät markkinointikeinot, % pk-yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Keskeisimmät myynnin haasteet, % pk-yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Toimialoittain				
Kaikki yritykset	38	55	7	31
Teollisuus	34	58	8	26
Rakentaminen	35	60	5	30
Kauppa	38	52	10	28
Palvelut	40	54	6	34
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	76	21	3	73
Kasvuhakuiset	50	47	3	47
Asemansa säilyttäjät	30	63	7	23
Ei kasvutavoitetta	10	77	13	-3
Toimintansa lopettavat	4	39	57	-53

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Vienti- ja tuontiyritysten osuudet pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Suoraa vientiä harjoittavat	16	36	4	18	14
Osana toisen yrityksen vientiä	14	38	8	10	12

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Suoraa tuontia harjoittavat	22	44	8	41	12

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysten odotukset hintojen muutoksesta

	Nousevat %	Pysyvät ennallaan %	Laskevat %	Saldoluku
Lopputuotteet				
Kaikki yritykset	52	44	4	48
Teollisuus	58	39	3	55
Rakentaminen	66	32	2	64
Kauppa	45	48	7	38
Palvelut	48	50	2	46
Välituotteet				
Kaikki yritykset	53	44	3	50
Teollisuus	65	32	3	62
Rakentaminen	73	25	2	71
Kauppa	47	48	5	42
Palvelut	47	51	2	45
Palkat				
Kaikki yritykset	62	36	2	60
Teollisuus	73	26	1	72
Rakentaminen	66	33	1	65
Kauppa	64	35	1	63
Palvelut	56	41	3	53

Pk-yritysten inflaatio-odotukset

	Lopputuotteet %	Välituotteet %	Palkat %
Kaikki yritykset	3,4	3	3,5
Teollisuus	3,7	3,8	3,9
Rakentaminen	4,7	5,1	3,8
Kauppa	2,3	2,2	3,7
Palvelut	3,5	2,5	3,3

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Yrittäjyysilmapiiri, indeksi

	Oma kokemus	Kansalaisten suhtautuminen	Julkinen valta valtakunnan tasolla	Julkinen valta paikallis/alue-tasolla	Kokonaisindeksi
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	10	9	-21	-22	-1
Teollisuus	12	10	-18	-18	1
Rakentaminen	10	5	-24	-26	-3
Kauppa	10	12	-22	-24	-1
Palvelut	10	8	-20	-22	-1
Kasvuhakuisuuden mukaan					
Voimakkaasti kasvuhakuiset	16	16	-21	-21	4
Kasvuhakuiset	13	10	-18	-20	1
Asemansa säilyttäjät	9	8	-22	-24	-2
Ei kasvutavoitetta	5	4	-23	-23	-5
Toimintansa lopettavat	-20	-7	-44	-44	-23

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysten kasvuhakuisuus

	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitetta %	Toimintansa lopettavat %
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	8	40	34	16	2
Teollisuus	10	45	32	11	2
Rakentaminen	4	37	37	20	3
Kauppa	9	41	36	13	1
Palvelut	8	39	33	19	1
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	5	34	36	23	2
5-9 henkilöä	9	44	38	9	0
10-19 henkilöä	11	50	33	5	1
20-49 henkilöä	14	58	23	5	0
yli 50 henkilöä	28	54	13	5	0
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1996	7	38	37	16	2
1996-2000	9	38	33	19	1
2001-2007	10	46	28	15	1

Pk-yritysten tärkeimmät kasvukeinot, % kasvuhakuisista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakenta- minen %	Kauppa %	Palvelut %
Uusien tuotteiden kehittäminen	63	60	52	68	64
Yhteistyö, verkottuminen	51	47	60	38	56
Uudet markkina-alueet (esim. uudet vientimaat)	11	21	6	8	10
Viennin lisääminen	11	28	5	9	8
Myyntin ja markkinoinnin lisääminen	55	52	44	63	54
Omistusjärjestelyt/yritysostot	12	15	7	10	15
Muut kasvukeinot	4	2	4	3	4

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Kasvun esteet/kasvuhaluttomuuden syyt, % kasvuhaluttomista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakenta- minen %	Kauppa %	Palvelut %
Yritys sopivan kokoinen	78	73	71	77	82
Kysynnän riittämättömyys	14	10	7	22	13
Kireä kilpailutilanne	16	9	19	16	16
Kilpaileva tuonti	2	0	6	1	1
Rahoituksen saatavuus	2	1	2	3	2
Omarahoituksen puute	5	6	6	6	5
Vakuuspula	2	2	3	0	2
Työvoimakustannukset	24	19	36	19	24
Työvoiman saatavuus	22	19	36	20	19
Haluttomuus lisätä riskiä	35	34	37	32	35
Jokin muu	3	12	1	2	2

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysten tärkein kehittämistarve

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Johtaminen	4	5	4	3	3
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	21	16	27	21	20
Markkinointi ja myynti	34	31	20	41	35
Vienti ja kansainvälistyminen	4	8	1	3	4
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	6	6	7	7	5
Tuotanto ja materiaali-toiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	9	18	10	7	8
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	10	18	10	13
Ympäristö- ja muiden säädosvaatimusten huomioiminen	2	2	4	1	2
Ei kehittämistarpeita/ei osaa sanoa	8	4	10	6	9

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysten kehittämistarpeen kehitys

PK-YRITYSBAROMETRI

	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Johtaminen	4	3	5	6	4	4	4	3	4	4	5	5	4	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	30	28	29	28	24	21	20	20	19	19	17	17	17	19
Markkinointi ja myynti	31	26	26	28	32	33	35	32	36	33	36	36	36	34
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3	2	2	3	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	5	6	5	4	4	4	4	4	4	5	4	8	7
Tuotanto, tuotekehitys ja laadunvalvonta	13	16	14	14	15	13	14	15	12	13	12	12	11	11
Yhteistyö/verkottuminen ja alihankinta	6	8	9	8	9	10	10	9	12	13	11	12	14	16
Ympäristökysymykset	1	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3
Muu	1	1	2	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
Ei osaa sanoa	6	9	4	6	5	9	8	12	8	9	8	9	3	1

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yrityksen kehittämisen pahin este

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Yritystoiminnan sääntely	6	3	4	7	7
- Byrokratia	2	1	2	2	3
- Työlainsäädäntö/tesit	2	1	1	2	2
- Muu sääntely	2	1	1	3	2
Kustannustaso	17	19	15	17	16
- Työn sivukulut	7	9	6	8	6
- Palkkataso/muut tuotantokustannukset	6	8	4	5	7
- Verotus	4	2	5	4	3
Kilpailutilanne	22	21	21	26	20
- Kireä kilpailu	14	16	15	17	12
- Epäterve kilpailu	5	3	4	6	5
- Kysynnän riittämättömyys/ epävakaas	3	2	2	3	3
Rahoitus	7	8	4	7	8
- Saatavuus	3	3	2	2	3
- Hinta	2	2	1	1	2
- Vakuuksien puute	3	3	1	4	3
Resurssitekijät	35	35	44	28	35
- Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	21	17	33	12	22
- Muut resurssitekijät	14	18	11	16	13
Suhdanne/maailmantilanne	8	8	8	9	8
Muut tekijät, joihin ei voi vaikuttaa	3	4	3	4	3
Ei osaa sanoa	2	2	1	2	3

PK-YRITYSBAROMETRI

Pk-yrityksen työllistämisen pahin este

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Ei tarvetta työllistää	27	21	21	32	29
Pahin este niissä yrityksissä, joissa tarvetta työllistää					
Kysynnän epävakaas	21	22	15	17	25
Palkkataso	10	9	10	9	11
Työn sivukulut	18	11	19	23	18
Irtisanomiseen liittyvä riski	9	12	8	11	8
Muu lainsäädäntö/työehtosopim.	6	8	5	7	5
Työvoiman saatavuus	27	30	39	21	25
Yhtiön toimitilojen ahtaus/puute	4	5	1	7	4
Muu, ml. verotus	5	3	3	5	4

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Ulkoisen rahoituksen aikomukset pk-yrityksissä seuraavan vuoden aikana

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Aikoo ottaa rahoitusta	25	33	25	24	23
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitteita %	Toimintansa lopettavat %
Aikoo ottaa rahoitusta	42	29	21	13	12
Sukupolven/omistajanvaihdoksen mukaan					
	Ei odotettavissa %	Odotettavissa seuraavan 1-2 vuoden aikana %		Odotettavissa seuraavan 3-5 vuoden aikana %	
Aikoo ottaa rahoitusta	23	34		27	

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus toimialoittain, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakenta- minen %	Kauppa %	Palvelut %
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	25	27	29	15	28
Koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit	28	42	30	23	25
Rakennusinvestoinnit	22	25	33	21	18
Kasvun vaatima käyttöpääoma	28	30	20	41	24
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	10	12	5	10	11
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	3	4	2	1	3
Yrityksen kehityshankkeet	22	18	18	22	25
Toimitusaikaiset vakuudet	10	7	13	15	7
Kansainväistyminen	5	6	0	4	7
Muu tarkoitus	1	1	1	0	2

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus yrityksen kasvuhakuisuuden mukaan, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

PK-YRITYSBAROMETRI

	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitetta %
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	11	20	31	51
Koneiden ja laitteiden laajenusinvestoinnit	26	32	26	14
Rakennusinvestoinnit	20	21	26	15
Kasvun vaatima käyttöpääoma	39	30	26	12
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	12	10	10	6
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	4	2	2	3
Yrityksen kehityshankkeet	34	27	15	4
Toimitusaikaiset vakuudet	4	8	10	3
Kansainväistyminen	20	4	2	0
Muu tarkoitus	1	0	2	4

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Ulkoisen rahoituksen lähteet, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä

	Pankki %	Finnvera %	Vakuutus- yhtiö %	Pääoma- sijoittaja %	Muu %
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	86	28	4	9	13
Teollisuus	90	36	4	11	9
Rakentaminen	93	22	6	4	7
Kauppa	93	30	3	6	8
Palvelut	79	27	3	12	18
Kasvuhakuisuuden mukaan					
Voimakkaasti kasvuhakuiset	72	40	4	29	19
Kasvuhakuiset	87	34	2	10	12
Asemansa säilyttäjät	90	21	4	2	11
Ei kasvutavoitetta	90	5	7	0	10
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1996	89	25	5	7	9
1996 - 2000	88	34	4	10	14
2001-2007	79	32	1	13	20

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Ulkoisen rahoituksen toteutunut käyttö pk-yrityksissä viimeisen vuoden aikana

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Ottanut rahoitusta	32	39	34	31	29
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitteita %	Toimintansa lopettavat %
Ottanut rahoitusta	46	37	28	19	14

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Valmius oman pääomaehtoisen rahoituksen ottamiseen

		Voimakkaasti kasvuhakuiset %	Kasvuhakuiset %	Asemansa säilyttäjät %	Ei kasvutavoitteita %
Rahoittajiksi	Yksityiset pääomasijoittajat	43	40	27	14
	Yksityiset pääomasijoitusyhtiöt	45	38	25	15
	Alueelliset pääomasijoitusrahastot	44	40	25	15
	Julkiset pääomasijoittajat	49	50	34	21
Omistajiksi	Yksityiset pääomasijoittajat	30	27	23	14
	Yksityiset pääomasijoitusyhtiöt	31	23	19	11
	Alueelliset pääomasijoitusrahastot	26	20	16	10
	Julkiset pääomasijoittajat	24	21	12	8
Hallitusjäseniksi	Yksityiset pääomasijoittajat	53	44	27	17
	Yksityiset pääomasijoitusyhtiöt	41	31	18	12
	Alueelliset pääomasijoitusrahastot	30	27	17	13
	Julkiset pääomasijoittajat	30	28	17	13

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysten internet-kotisivut

	On verkkosivut %	Verkkosivut suunnitelmissa %	Ei edes suunnitelmissa %
Toimialoittain			
Kaikki yritykset	67	13	21
Teollisuus	83	7	10
Rakentaminen	45	20	35
Kauppa	68	13	19
Palvelut	68	11	20
Kokoluokittain			
alle 5 henkilöä	55	15	30
5-9 henkilöä	75	14	11
10-19 henkilöä	86	6	8
20-49 henkilöä	95	3	2
yli 50 henkilöä	98	1	1

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Tuotetiedot pk-yritysten kotisivuilla

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Ei ole tietoa	3	2	6	4	3
Lyhty/yleinen kuvaus	45	44	63	40	45
Yksityiskohtaista tietoa	52	54	31	57	52

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Pk-yritysten sähköinen kauppa

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Verkkokauppa	5	5	3	7	5
WWW-sivuilla tilauslomake	11	12	6	11	13
Sähköpostitilaus mahdollinen	41	58	30	48	37
Ei tilaamista, vaikka periaatteessa mahdollista	16	15	13	25	12
Ei tilaamista, eikä edes periaatteessa mahdollista	44	33	59	29	50

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Myynnistä ja markkinoinnista vastaava pääasiallisesti

	Yrittäjä/ toimitusjohtaja %	Markkinointi/ myyntihenkilöstö %	Sähköisesti ilman henkilökuntaa %	Pääjakelija/ tukkumyyjä/ jälleenmyyjä %	Yhteistyökumppani osana omaa tuotettaan %
Toimialoittain					
Kaikki yritykset	72	19	2	4	3
Teollisuus	55	35	2	4	4
Rakentaminen	85	8	2	1	4
Kauppa	66	25	2	5	2
Palvelut	75	16	3	3	3
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	83	8	2	4	3
5-9 henkilöä	69	21	3	4	3
10-19 henkilöä	54	36	3	4	3
20-49 henkilöä	40	55	2	2	1
yli 50 henkilöä	16	79	2	3	0

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Tärkeimmät markkinointikeinot

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Mainonta	34	27	27	50	29
Yrityksen www-sivut	41	50	24	39	46
Henkilökohtainen myynti	68	74	59	73	67
Messuille osallistuminen	14	31	4	19	10
Suhdetoiminta yhteistyökumppaneihin/ asiakkaisiin	54	55	60	43	58
Markkinatutkimukset	3	6	1	4	3
Tuotteiden erilaistaminen	14	17	9	19	12
Innovointi/tuotekehitys	19	27	8	17	22
Aktiivinen hinnoittelu	13	13	9	21	10
Laadusta huolehtiminen	69	73	75	63	68

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2007

Keskeisimmät myynnin haasteet

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Uusien asiakkaiden hankkiminen	63	63	54	67	64
Osaavan myyntihenkilöstön saatavuus	18	19	5	28	15
Kilpailijoiden tunteminen	17	21	20	21	13
Jakelukanavan kehittäminen	11	17	5	14	10
Hintakilpailuun vastaaminen	27	34	33	34	19
Asiakastarpeiden tunnistaminen	46	43	40	48	48
Yhteistyökumppaneiden löytäminen	22	23	27	18	22
Nykyisten asiakassuhteiden kehittäminen	61	62	58	62	60

Lähde: Pk-yrity sbarometri, syksy 2007

Kiitän mielenkiinnosta!

PK-YRITYSBAROMETRI